

ששעננסטאכאזער

RECEIVED

CHRYSTOCHOWA, ALMA G. TELEFON 284.

פרייטאג פ' ואתחנן י' מנחם אב תרצ"ה.

Telefon 24.97

אחורי הלבבים לחברי מר
יהודה וועקסלער לאירוויזיון עם העלמה רחל רישעזאק
 תהי דרככם בחיים צלחה ותזכה לבנות ביתכם על הרי ציון וירושלים.
 "שרא" מרקוביץ ואו

דער יידישער וואהל-קאמיטעט צום
סיים און סענאט אין טשענסטאכאוו
אלע 10, אין קהלה-לאקאל.

I Aleja 14. Tel. 22-61

przyjmuje zgłoszenia nowostępujących do wszystkich klas.
Kancelarja czynna codziennie od 9—1.
Nauki judaistyczne w szerokiin zakresie. Dla niezamożnych ulgi.

משה אונגער, וויעלן שטראסער גאס.

אזאס ווערט איינגעארדענט אנהויבענדיג פון 15 טען שע-פיען ד. י.
איינשרייבונגען נעמט אן די קאנצעלאריע פון דער האנדווערקער-שולע,
ארנארסקא 8.

עם ווערט געזוכט אג' אינטעליגענט פרייליך אין געשעפט אריין.

אליהו איצקוביץ.

א:טונג: פלעקען ווערען ארויסגענומען אויפ'ן ארט

א. ד. ג. פיליגער ווי יפער אל.

ב ע מ ע ר ק ו נ ג : קלעפסידרעס ווערען אויסגעפערטיגט און אויסגעקלעפט אין משך פון 1 שעה

מאדערש די נייע פרייז-קוראנמען מיט די פערקלענערטע פרייזען.

אינסטערמאציעס קרטילען אלע דערמאנטע אינסטיטוציעס און די געוועלשאפט „הי"ם"
Warszawa, Plac Grzybowski 10. Tel. 275-63.

איילט מיט הילף.

דאס זקנים-און יתומים-הווי, וועלכעס האלט אים 110 נפשות, וואס בעשטעהען פון די סאמע אונגעהאלפענע אלטע לייט ווי אויך קינדער-יתומים, געפינט זיך אין א זעהר שווערע מצב. אויב די דאזיגע אינסטיטוציע עקזיסטירט נאך פארט, איז עס נאך אויסשליסליך א דאנק דער אונערמידליכער און באמת מסירת-נפש'דיגער ארבייט פון דער פרוי שטארקע.

דאס זקנים-און יתומים-הווי, וועלכעס איז אזוי צו זאגן א פאבריק, וואס מען מוז האלטען אין איין בעוועגונג, פאדערט דעריבער געוואלדיגע אנטווערונג פאר איהרע לייטער, וועלכע כע מוזען שטענדיג שטעהן אויף דער וואך און אויף קיין איין סעקונדע נישט אראפלאזען פון איהר דאס וואכזאמע אויג.

לעצטענס איז צו די אלע זארגען צוגעקומען א נייע דהיינו, דער הויכער פארקאן, וועלכער רינגעלט ארום די געביידע אין אייגענעם און די אומגעשענע, וועלכע זענען פייני-דליך געשטימט צו דער דאזיגער אינסטיטוציע, אלס א יודישע קאנצען פריי און פראנק איסנוצען צו זייערע אנטווערונג.

דער שטארקע וויל און מוז אבער צוריקשטעלען די דאזיגע געביידע, אז זי זאל זיין אין ארדנונג. אז זי זאל דערויף האבען מיטלען איז דאך אויסגעשלאסען, האט זי זיך דעריבער געוואנדען צו א רייע יודישע פירמען, מען זאל מנדר זיין געלד און מאטעריאלען פאר דער דאזיגער אונטער-נעהמונג. ווי פרוי שטארקע ערקלערט האבען עטליכע פירמען שוין געשענקט אויף דעם צוועק א געוויסע סכום צו געל און קאלך.

אזוי, למשל, האט די צעניעליגע „לי-שעניעץ“ געשאנקען 3000 ציגעל, „גנג-שין“ 10,000 ציגעל, העלמאן 4000 ציגעל, קאהן 25 קערן קאלך, „זאקלאדי צעראמיטשע“ 2000 ציגעל, „מעטאל“ 500 קילא צעמענט, ר. ראזענבערג 10 קערן קאלך א. ו. וו.

דאס איז אבער ווייט נאך נישט גענוג, כדי עס זאל קאנצען צוריק אויפגעשטעלט ווערען די חרוב געווארענע געביידע, און דעריבער אפערירט שטארקע אין נאמען פון 110 נפשות, וועלכע געפינען זיך אין זקנים-און יתומים-הווי-צו דער יודישער געוועזענער שטארקע. פאר'ן זקנים-און יתומים-הווי נישט בלייבען און ענטפער.

זאלען אלע ביי וועלכע די היצע יודישע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס זענען טייער, מיטהעלען אין דער דאזיגער שווערער אונטער-נעהמונג, סיי אין נאטור ד"ה מיט בוי-ארטיקלען אדער מיט געלד, ווענען דעם קען מען זיך ווענדען צו דער פרוי שטארקע אדער אין אונזערע דאקטע.

זאלען מיר נישט פערשעמען און לייכטשעצען די ארבייט פון אונזערע עלטערען, זאלען מיר נישט לאזען אונטערגעהן איינע פון אונזערע הער-ליכסטע אינסטיטוציעס, ווי עס איז דער זקנים-און יתומים-הווי.

איילט מיט הילף! ש. פראנק.

די אמת'ע פרייסע...

קליינער פעליעטאן.

איך זיך און טראכט, וואס פאר א טעמא נוצט מען אויס אויף א פעליע-טאן לכבוד שבת נחמנו? לויפן מיר ארויף פערשידענע געדאנקען אין קאפ, נאך אלע זענען אפגעטוישט גע, וואס קאנצען זיין אפשר גוט אויף א גאנץ יאהר, אבער נישט אויף שבת-טרייסט-ווארט, מיט א גוט ווארט, וואס זאל פערציגן די מרה-שחורה, וואס האט זיך סטאביל פגעזעט אין אונזער נשמה. טראכט איך און טראכט און כ'קאן בשום אופן נישט געפונען קיין איין פאדעם, וואס זאל זיך פערציגן מיט ציפס א קלוג און דער עיקר מיט א ווארט פון נחמה. לאזן ביריה האב איך בעשלאסען זיך צו ווענדען צו מיין שכן גרונם פליטאל, זיך מיט איהם אנ'עצה האלטען. כ'ווייס, אפשר וועט גראד דער יוד, וואס גאנצע פעק צרות זענען זיינע שטענדיגע בעגלייטער, געפונען דאס ריכטיגע ווארט, וואס זאל זיין א טעמא פאר א טרייסט-פעליעטאן?

נישט וועניג געוואונדערט האט זיך גרונם פליטאל, ווען ער האט מיך דער-זעהען אין זיין טהיר. וואס פיהרט אייך צו מיר, פאניע סמאל? - האט מיין שכן זיך אויפגע-כאפט פון בענקעל און עס מיר גלייך אונטערגעקריקט. א ווא, חיה צירעל - האט ער געשריגען אויף זיין ווייב, וועלכע איז געווען פערנומען אין דער קוך - זעה נאר וואס פאר א גאסט מיר האבען.

וועגען די רעליגיע לעהרע אין די יודישע פארושענע שולען.

אויפ'ן געביעט פון דער יודישער פארושענער שולע שטעהט מיר איצט פאר א נייע-געשטענענער לאגע. ביז נישט-לאנג האט מען אין א גאנצע רייע שטעט פון פוילען גע-נומען מאכען א פארב צו ליקוידירען די ביז-איצטיגע סעפארעטע פארושענע-שולע פאר יודישע קינדער, אין וועלכע עס ווערען בעשעפטיגט יודישע לע-רער אין א גרעסערער צאהל.

דער דאזיגער פארב איז נישט גע-לאנגען, דאגענען ווערט אבער איינציג-ווייז יעדער פרייער פאסטען אין די שולען, וועלכע זענען בעשטימט פאר יודישע קינדער-בעזעצט מיט נישט-יודישע לעהרער.

מיר איז שוין אויסגעקומען צו בע-ריהרען דעם אויבערמאנעטען ענין ביי דער שול-מאכט, ווי אויך אין דער עפענטליכקייט. לעצטענס אבער בע-מערקען מיר א נייע ערשיינונג. ביז איצט זענען די לעהרער פאר רעליגיע נישט געווען קיין עטאטאוו, נאר קא-טראקטירטע ד"ה אז זיי האבען גע-א-ר-ב-י-ט אויף ערגערע בעדינגונגען, ווי אלע אנדערע לעהרער און זענען נור געווען אנגעלאנגט אין חסד פון דער שול-מאכט. איצט שטעלט זיך אבער דער ענין פאר נאך ערגער: די רעלי-גיע-לעהרער ווערען צוגענומען אויף שעה'ן ד"ה אויף א מינימום לויטן און דערביי ווערען זיי געהילפט-לעהרער, וועלכע ווערען אנגענומען אויף פראק-טיק אויך אריינגערעכענט אלס לעהרער פון רעליגיע; ס'קומט דעריבער אויס, אז די רעליגיע-לעהרער וועלען פאר זייער ארבייט האבען א הונגער-לויט.

מען קאן זיך דעריבער פארשטעלען, ווי אזוי זייער לעהרע וועט אויסזעהן, מיט וואס פאר א מוט דער לעהרער וועט קומען אויף די לעקציעס. וואס די יודישע קינדער קאנצען גע-ניסען פון זאג לעהרע און וואס פאר א בעגריף ווענען דער יודישער רע-ליגיע די יודישע טעכטער קענען הא-בען (די יונגלעך לערנען פיעל-ווייניג אויך אין חדרים) - איז זיך לייכט מסער צו זיין.

איצט קומט אבער דאס שול-קרא-טאריים און וויל די בערגעניצטע שעה'ן פאר דער יודישער רעליגיע נאך פער-קלענערען. די רעזולטאטען דערפון ווע-לען נאטירליך זיין נאך שטארקערע. צוליב דעם האט די שולע נר. 12 גערופען א יזיצונג פון דער עקזעקוטיווע פון אלע דריי עקזיסטירענדע היגע יו-דישע פארושענע שולען מיט א פרא-ווייטער:

יודען ווארטען אויף סערטיפיקאטען. דאס איז די איינציגע האפנונג, אז מען זאל קאנצען קומען צו א תכלית. צווי-שען די דאזיגע יודען בין איך אויך דער, וועלכער ווארט אויף א סערטי-פיקאט און נישט קינדענדיג דערויף, וואס מען האט מיר שוין צוגעזאגט, אז אט-אט בעקום איך איהם, הויבט עס זיך נישט אן און ס'לאזט זיך נישט אויס. איז דאך מיר גענוג ביטער מיין לעבען. זעה איך אבער, אז איך בין נישט דער איינציגער, אז נאך א סך, וועלכע ווארטען אויף סערטיפיקאטען, בעקומען אויך נישט - איז דאס פאר מיר כאטש א שטיקעל טרייסט...

איך דרעה זיך שוין ארום א פאר יאהר און פרנסה, און וואס איך זאל נישט אנהויבען טהון, געהט עס מיר שלים-שלימל, אזוי אז דאס לעבען איז מיר נמאס וואס געווארען. זעה איך אבער, אז נאך א סך, א סך יודען הא-בען אויך נישט קיין פרנסה - איז דאס כאטש מיין טרייסט...

איך האב מקנא געווען די סייס-דע-פוטאטען, אט, האב איך מיר געטראכט, האבען מענטשען א לייכט לעבען, זיי טהוען גארנישט, בעקומען פעטע פע-סיעס און לעבען א גוטען טאג. אי-בערהויפט האב איך מקנא געווען דעם לאדזער דעפוטאט דעם ד"ר ראזענבלאט, א יוד, וועלכער פאהרט נור איינמאל אין חודש קיין ווארשא אנגעמען די פענסיע און ווייטער טהוט ער נישט די האנד אין קאלטען וואסער. דאן האב איך מקנא געווען גרינבוים'ען, וועל-כער האט געהאט פענסיע אלס עלי-ה-ווייטער:

יודען ווארטען אויף סערטיפיקאטען. דאס איז די איינציגע האפנונג, אז מען זאל קאנצען קומען צו א תכלית. צווי-שען די דאזיגע יודען בין איך אויך דער, וועלכער ווארט אויף א סערטי-פיקאט און נישט קינדענדיג דערויף, וואס מען האט מיר שוין צוגעזאגט, אז אט-אט בעקום איך איהם, הויבט עס זיך נישט אן און ס'לאזט זיך נישט אויס. איז דאך מיר גענוג ביטער מיין לעבען. זעה איך אבער, אז איך בין נישט דער איינציגער, אז נאך א סך, וועלכע ווארטען אויף סערטיפיקאטען, בעקומען אויך נישט - איז דאס פאר מיר כאטש א שטיקעל טרייסט...

איך דרעה זיך שוין ארום א פאר יאהר און פרנסה, און וואס איך זאל נישט אנהויבען טהון, געהט עס מיר שלים-שלימל, אזוי אז דאס לעבען איז מיר נמאס וואס געווארען. זעה איך אבער, אז נאך א סך, א סך יודען הא-בען אויך נישט קיין פרנסה - איז דאס כאטש מיין טרייסט...

איך האב מקנא געווען די סייס-דע-פוטאטען, אט, האב איך מיר געטראכט, האבען מענטשען א לייכט לעבען, זיי טהוען גארנישט, בעקומען פעטע פע-סיעס און לעבען א גוטען טאג. אי-בערהויפט האב איך מקנא געווען דעם לאדזער דעפוטאט דעם ד"ר ראזענבלאט, א יוד, וועלכער פאהרט נור איינמאל אין חודש קיין ווארשא אנגעמען די פענסיע און ווייטער טהוט ער נישט די האנד אין קאלטען וואסער. דאן האב איך מקנא געווען גרינבוים'ען, וועל-כער האט געהאט פענסיע אלס עלי-ה-ווייטער:

יודען ווארטען אויף סערטיפיקאטען. דאס איז די איינציגע האפנונג, אז מען זאל קאנצען קומען צו א תכלית. צווי-שען די דאזיגע יודען בין איך אויך דער, וועלכער ווארט אויף א סערטי-פיקאט און נישט קינדענדיג דערויף, וואס מען האט מיר שוין צוגעזאגט, אז אט-אט בעקום איך איהם, הויבט עס זיך נישט אן און ס'לאזט זיך נישט אויס. איז דאך מיר גענוג ביטער מיין לעבען. זעה איך אבער, אז איך בין נישט דער איינציגער, אז נאך א סך, וועלכע ווארטען אויף סערטיפיקאטען, בעקומען אויך נישט - איז דאס פאר מיר כאטש א שטיקעל טרייסט...

איך דרעה זיך שוין ארום א פאר יאהר און פרנסה, און וואס איך זאל נישט אנהויבען טהון, געהט עס מיר שלים-שלימל, אזוי אז דאס לעבען איז מיר נמאס וואס געווארען. זעה איך אבער, אז נאך א סך, א סך יודען הא-בען אויך נישט קיין פרנסה - איז דאס כאטש מיין טרייסט...

יודען ווארטען אויף סערטיפיקאטען. דאס איז די איינציגע האפנונג, אז מען זאל קאנצען קומען צו א תכלית. צווי-שען די דאזיגע יודען בין איך אויך דער, וועלכער ווארט אויף א סערטי-פיקאט און נישט קינדענדיג דערויף, וואס מען האט מיר שוין צוגעזאגט, אז אט-אט בעקום איך איהם, הויבט עס זיך נישט אן און ס'לאזט זיך נישט אויס. איז דאך מיר גענוג ביטער מיין לעבען. זעה איך אבער, אז איך בין נישט דער איינציגער, אז נאך א סך, וועלכע ווארטען אויף סערטיפיקאטען, בעקומען אויך נישט - איז דאס פאר מיר כאטש א שטיקעל טרייסט...

יודען ווארטען אויף סערטיפיקאטען. דאס איז די איינציגע האפנונג, אז מען זאל קאנצען קומען צו א תכלית. צווי-שען די דאזיגע יודען בין איך אויך דער, וועלכער ווארט אויף א סערטי-פיקאט און נישט קינדענדיג דערויף, וואס מען האט מיר שוין צוגעזאגט, אז אט-אט בעקום איך איהם, הויבט עס זיך נישט אן און ס'לאזט זיך נישט אויס. איז דאך מיר גענוג ביטער מיין לעבען. זעה איך אבער, אז איך בין נישט דער איינציגער, אז נאך א סך, וועלכע ווארטען אויף סערטיפיקאטען, בעקומען אויך נישט - איז דאס פאר מיר כאטש א שטיקעל טרייסט...

יודען ווארטען אויף סערטיפיקאטען. דאס איז די איינציגע האפנונג, אז מען זאל קאנצען קומען צו א תכלית. צווי-שען די דאזיגע יודען בין איך אויך דער, וועלכער ווארט אויף א סערטי-פיקאט און נישט קינדענדיג דערויף, וואס מען האט מיר שוין צוגעזאגט, אז אט-אט בעקום איך איהם, הויבט עס זיך נישט אן און ס'לאזט זיך נישט אויס. איז דאך מיר גענוג ביטער מיין לעבען. זעה איך אבער, אז איך בין נישט דער איינציגער, אז נאך א סך, וועלכע ווארטען אויף סערטיפיקאטען, בעקומען אויך נישט - איז דאס פאר מיר כאטש א שטיקעל טרייסט...

צונעמען דעם רעליגיע-לימוד, וועלכער איז אין דער פארושענער שולע דער איינציגער קוואל פון וועלכען דאס קינד ווערט צוגעפונענדיגן מיט'ן יו-דישען פאלק זאל דאמאלס האבען ווי צו רעגירען, ליידער איז די פראגע נישט ווי געהעריג בעטראכט געווארען און בכלל באגאטעליזירט געווארען פון איין צד, אזוי ארום האבען מיר נישט די מעגליכקייט אין אזאלכע וויכטיגע פראגען וועלכע זענען יעצט אקטועל אנטווערן צו נעמען און מיטצוהעלפען צו פערטיידיגען.

ס'ליגט דעריבער א חוב אויפן פרע-זידיום פון עקזעקוטיוו נאכאמאל דעם ענין ווי געהעריג צו בעטראכטען און אויך נעמען אלע מיינע אויספיהרונגען צו קאנטינס, ווייל עס דראגט אונז א סך דערפון צו ליידען, נישט האבענדיג קיין געהעריגע רעפערענצאנץ, וועלכע זאל אין אזעלכע פאלען אונז קאנצען ווירדיג פערטיידיגען.

א. ווייס.

פונ'ם קאמיטעט צו בויען א הויז פאר'ן יודישען גימנאזיום.

פאר דעם דאזיגען צוועק, אבער א דאנק דער געוואלדיגער איבערגעבע-קייט און טיפען גלויבען פון זיינע מיטגלידער, וועלכע האבען זיך נישט אפגעשטעלט פאר קיין שום שוועריג-קייטען, און א דאנק דער אפפערווייליג-קייט פון צאהלרייכע שטענטאכאדער בעלי-בתים, איז ענדליך געלינגען צו שאפען די נויטיגע מיטלען און עס וועט ענטשטעהן א בנין וועלכער וועט זיין דער שטאף פון טעשענסטאכאדער יודענטום.

עס איז צו פערזאנלעך, אז די טעשע-סטאכאדער יודען וועלען ווייטער מיט א ברייטער האנד שטיצען דאס אונ-טערגענומענע ווערק, כדי דאס געזעל-שאפטליכע יודישע גימנאזיום זאל בע-קומען א באאייגענעם זין-ארט.

עמפעהעלט דער געזונדהייטס-אבטיילונג אויסצוארבייטען דעם פראיעקט פון א גיכע-הילף.

מיניסטער פאטשאנקאווס'ן אין טעשענסטאכאוו.

פערזאנלעכע שבת האט געוויילט אין טעשענסטאכאוו דער מיניסטער פאר צרבייט און עפענטליכער שוץ יעזשי פאטשאנקאווס, וועלכער וועט קאנדי-דירען אלס סייס-דעפוטאט פון אונזער קרייז.

אויסגאה, זאל קיינער נישט האבען קיין פרנסה-אויך דאס איז פאר זיי א גרויסע טרייסט...

דאס היינטיגע דייטשלאנד רוד'פ'ט וי יודען ער חרמה. איז דאך צו אונז א קלאג און א בראך, פייניגען אבער די גאנצע אויך די אנהענגער פון דער קאטוילישער קירכע, איז דאס אונזער טרייסט...

טויזענדער מענטשען, איבערהויפט דאס מין-היפה איז מקנא די יעניגע, וועלכע קאנצען זיך דערווייטען צו פאה-רען אויף זומער-וואוינונג, אין דער צייט ווען זיי מוזען בלייבען אין דער שטאט; פערשעלעטען זיי זיך נעביך זייער ביטערע דאליע און עסען די מע-נער לעבעדיגערהייט. איז אבער היי-יאהר א רעגנדיגער און קאלטער וו-מער און די לעטניקעס האבען פון זיי-ער דאטשע נישט קיין הנאה. איז דאס כאטש פאר די שטאדטישע איבערגע-בליבענע א שטיקעל טרייסט...

די „יודענשטאטלער“ פערדריסט, הלמאי זיי האבען בעקומען ווייניג די וועלט-פערזאנדיסטען בעקומען נאך ווייניגער שטימען, איז דאס פאר זיי א טרייסט...

איינער רעדאקטאר בעקלאגט זיך, אז איהר שרייבט וואסערדיגע פעליעטאנען. דאן זאגט איהם, אז פערהאנען פע-ליעטאנעס, וואס שרייבען נאך ער-גערע פעליעטאנען און זאל דאס זיין א טרייסט...

אט אזוי פערענדיגט זיין דיקטאנדא-מין שכן גרונם פליטאל-שרייבט דאס אויך און עס וועט זיין א פעליעטאן פון טרייסט... סמאל.

ז. לערנער.

די אַלטע און נייע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע.

לוצערן.

אונזערע פאראויסזעהונגען זענען מקיים געווארען: דער ניינצענטער קאנגרעס וועט האבען א דערהערענדיגע לינקע מערהייט. קיין נביא האט מען נישט געדארפט צו זיין, כדי דאס פאר-אויסצוהען. די רעוויזיאניסטען, וועלכע זענען די איינציגע געגענקראפט, הא-בען געזאגט מוזל און זענען ארויס פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. זע-נען די לינקע געבליבען די איינציגע בעלי-בתי.

צו בעוואונדערען איז אבער דער מוט פון די צוקלאפטע בירגערליכע פארטייען, וואס האבען מיט אזא מסי-רות-נפש מיטגעמאכט די אין פאראויס האפנונגסלאזע וואהל-קאמפאניע. די מענטשן זענען פשוט מעכאניזירט גע-ווארען, אדער ריכטיגער: זיי האבען נישט געקענט גובר זיין דעם פסיכא-פון וואהל-היא. אהן אמונה האבען זיי מיטגעמאכט דאס גאנצע שקלים און וואהל-שפיעל דאן זייער מסירות-נפש איז געווען פערצווייפלונגס-מוט.

דאס שפיעל איז אבער נאך נישט געענדיגט; נאך פעהאן דער לעצטער אקט, וואס הייסט לוצערן. אזוי שנעל וועט מען נישט לאזען צוריק די פער-מאסערטע מיטשפיעלער. יעמוד קאנג-גרעס-טריבונע, אלע ווי איינער וועלען נעבען ארויף און האלטען שיעורים דרשות - ווידער מיט מסירות נפש, אבער אהן א ברעקעל אמונה. עס קומט אפשר איצט דאס אומאנגענעם-סטע שטיקעל ארבייט. רבנים וועלען רעדען ווענען דת און יהדות פאר אג' עולם, וואס בעשטעהט אין זיבעציג פראצענט פון מענטשן, וואס זענען געגעבן פון דת.

ווער ווייטט צי עס וועט לוינען די לינקע צו מאכען אפילו קליינע קאנג-צעסיסעס פאר אזא „מורחי“, אדער „וועלט-פערבאנד“. די דערשלאגענקייט וועט זיין אזוי גרויס, אז מען וועט נישט האבען קיין מוט פיעל צו פער-לאנגען. עס וועט זיין א אנטשעל-קאנגרעס, אזוי ווי עס איז געווען א אנטשעל-שקלים-פערקויף און אלס פופל יוא דערפון נשטעל-וואהלען.

דעם אנטשעל וועט מען אבער גוט מאכען. אזא טבע האבען שוין יודען: זיי האבען ליעב און פערשטעהן צו שפיעלען פאלשע ראטען. ווארום אויב נישט, צי וואס זעען דען האט געטויגט דאס גאנצע שפיעל? קיין איינציגער האט נישט געצוויפפלט, נאך מיט חדשים צוריק, אינ'ם אומבעדינגטן נצחון פון די לינקע. מען האט אבער נישט געהאט קיין מוט נאכצוהאטן דעם ביישפיעל פון די רעוויזיאניסטען, מען האט נישט געהאט קיין מוט בלייבען פאסיוו און נישט בעטייליגען זיך אין

שקלים-האנדעל, און מען האט איך נישט קיין מוט אויפצוהערען דאס שפיעל פון אפאזיציע לגבי דער היי-טיגער עקזעקוטיווע, הגם עס זענען פעהאן א סך, וועלכע וואלטען גערן שוין געוואלט זיצען אין איין עקזעק-טיווע מיט די לינקע...

לאמיר ווארטען רוהיג ווי אזוי עס וועט אויסוועהן דער אנטשעל-קאנגרעס אין לוצערן. אפשר וועט מען זיך נאך איהם דערלויבען אויף מוט און ענט-שלאסענקייט.

ווינען.

דער גרינדונגס-קאנגרעס פון דער נייער ציוניסטישער ארגאניזאציע וועט פארקומען אין דער הערצל-שטאדט ווינען. דאס וועט זיין א צווייטער ערשטער באזעלער-קאנגרעס - א קאנגרעס פון נייער ענטפולקונג, נייער אמונה, נייעם מוט, נייע כחות פון יודישען פאלק, וואס געהן קעמפען פאר א נייער, בע-סערער יודישער צוקונפט.

דער פוז פון יודישען פאלק בע-שטעהט אין די אומאויפהערליכע בע-נייאונגס-פראצעסען, וואס קומען אין איהם פאר נאך יעדען פערקאד פון אב-שוואכונג און פערמאטערינג. דאס איז א וואונדערבארע אייגענשאפט. ווייניג פעלקער אויף דער וועלט בעזיצען די אייגענשאפט פון פערמאנענטער רעג-נעראציע. יודען זענען קיינמאל נישט צו אלט אויף אנטווערפן א ניי-לעבען. בענייאונג הייסט פערטוישען אלטע פארמען דורך נייע. די ציוניסטישע ארגאניזאציע איז שוין פערעלטערט. דער בעסטער סימ דערפאר: די פיעל אומצופרידענע פון איהר. די נ. צ. א. איז א ענטפולקונג פון טיפען פאלקס-פאזן צו בענייאונג, צו שאפען נייע פארמען פאר דעם אויסלייז-פראצעס. ווייל ניי וועט זיין די נ. צ. א. אין איהר סטרוקטור, אין איהר שטרעבען און איהרע מעטאדען אויף אלע געבי-טען פון נאציאנאלען שאפען.

עס האט נישט לאנג געדויערט ביז די ציוניסטישע ארגאניזאציע איז גע-ווארען אַנערקענט אלס נאציאנאלע פערטרעטונג פון יודישען פאלק. איהרע ערשטע שריט זענען געווען געזעכריג. די נ. צ. א. איז שוין די נאציאנאלע פערטרעטונג פון יודישען פאלק, ווייל די ציוניסטישע ארגאניזאציע איז פער-וואנדעלט געווארען אין א קלאסע-טק-ספאזיטור. דער רעוויזיאניזם אליין האט אלע סימנים פון א ברייטער פאלקס-געוועגונג, אין וועלכער עס גע-פינען ארט אלע שייכטען פון יודישען פאלק. אויסער איהם וועלען אבער נאך אריינערשטען אנדערע גרופירונגען אין דער נ. צ. א. דעריבער וועט זי נישט דארפן פיהרען קיין קאמף פאר איהר אַנערקענונג. די הונדערטער טויזענדער

די לאגע אין היגען האנדווערקער-פערבאנד און די נייע אָרדנונג וואס איז דאָרט לעצטענס איינגעפיהרט געווארען.

ווייטער ה' דויאלאטיוש-אויסצוראטען דעם כאָס, וואס האט זיך איינגעפיר-גערט-זייט א לענגערע צייט; וואס וויי-טער אַבער ווערט די לאגע קלאַרער און עס איז צו האַפּען, אז מיט דער פערשטענדיג פון די מיטגלידער וועט געלונגען צו סאנירען די גאנצע טע-טיגקייט: סיי די קלאַרעדיגע פינאנצען, סיי די אָרדנונג פון פעראייין.

קודם-פל האט זיך ה' ד. גענומען צו דער אינקאסע. ווי צוואוסט צאהלען די מיטגלידער אַנאיינמאליגען חודש-אבצאהל. פאר די צעכען און פאר'ן האנדווערקער-פערבאנד. יעצט ווערען טאג-טעגליך אַרויסגעשיקט דערמאהנונג-גען צו די מיטגלידער, אין וועלכע ס'ווערט זיי מיטגעטיילט, אז אויב זיי וועלען נישט איינצאהלען זייערע התחייבות'ן ביז דעם און דעם טערמין ווערען זיי אויסגעמאכט אויסגעשלאסען אזוי פון צעך, ווי פון האנדווערקער-פערבאנד. לויט דער ערקלערונג פון ה' ד. האט דאס א גרויסע ווירקונג. און אין די לעצטע וואָכען האָט זיך די אינקאסע געהעכערט אויף הונדערט פראצענט.

דערביי דערצעהלט ה' ד. פאלגענדען כאַראַקטעריסטישען פאַקט: אין דער קאנצעלאַריע איז געקומען א מיטגליד, מען זאָל איהם ערלעדיגען אַנ'ענין. האט איהם ה' דויאלאטיוש ערקלערט, אז היות ווי יענער איז שולדיג פאר א פאר חדשים בייטראג, איז ער געווארען אויס מיטגליד און במילא קאן מען פאר איהם גארנישט ערלעדיגען. יענער הויבט זיך אָן ביי-זערען, שרייען, אז דא איז נאך ער-גער ווי אין אוראנד-סקארבאָווי, אז ער וועט נישט האלען. ער וועט זיך קלאַגען. קורץ, דער ה' ד. האט דעם דאָזיגען מיטגליד געבעטען אוועק-צען און אַנגעהויבען ערקלערען פאַל-גענדעס:

— פערשטעהט ליעבער פריינד, אז איך פערלאנג פון איך גארנישט פאר זיך. דאס איז נישט מיין קלאַקל, נאך אייער לאַקאָל, מוז מען צאהלען דיר-ה-געלד, די בעאמטע מוז מען אויך בע-צאהלען, דאן מוז מען האבען בעליי-כונג, בעהייזונג, שרייב-מאַסערעאלען אד"גל, און אויב די מיטגלידער וועלען נישט איינצאהלען זייער התחייבות, טא פון וואָנען וועט מען נעמען. מיר זע-נען דאך נישט קיין אינסטיטוציע, וואס זאָל אויסגעהאלטען ווערען אויפ'ן חשבון פון דער רעגירונג; מיר אליין דארפען דאך זיין פראקטישערס צו האבען אונזער לאַקאָל, מיט'ן סעקרעטאַר, וואס זאָל קאָנען פאר אונז אלעס ערלעדיגען. טא וואס בייזערט איהר זיך און אויף

ווען איך בין יענע וואָך אַרויף אין סעקרעטאַריאַט פון האנדווערקער-פער-באנד, האָב איך דאָרט געטראָפּען א גאנצע איבערקעהרעניש. פאר דער קאנצעלאַריע שטעהט א בעאמטער און לאָזט די אינטערעסאַנטען אריין איי-ציגוויי און אויך ערשט דאמאלס ווען דער ערשטער ווערט אבגעפערטיגט. איבערהויפט איז דאָרט עפעס שטיל, אזוי ווי עס וואלט געווען א בירור פון א מיניסטעריום.

דאס האט מיך שטאַרק געוואונדערט און איך האָב זיך געוואַנדען נאך אויפ-קלערונגען צום הויפט-סעקרעטאַר, וועל-כער האט מיך אבגעשיקט צום ה' דניאל דויאלאטיוש.

ה' דויאלאטיוש האט מיר ערקלערט פאלגענדעס:

נישט קוקענדיג דערויף, וואס דער האנדווערקער-פעראייין אין טשענסטא-כאו צעהלט איבער טויזענד אַקטיווע מיטגלידער, האבען זיי פונדעסטוועגען נישט געהאט צו בעצאהלען קיין דיר-ה-געלד ווי אויך אויף אנדערע אויסגאבען און דאס דערפאר, ווייל עס איז נישט געווען קיין אָרדנונג. קיינער האט נישט געצאהלט קיין מיטגליד-בייטראג און אויך נישט אנדערע התחייבות'ן. דאן איז די קאנצעלאַריע פערוואנדעלט גע-ווארען אין א חסידים-שטיבעל, וואו יעדער האט געקאנט קומען ליאַרמען, שמועסען, אזוי אז מען האט נישט גע-קאנט קיין שום זאך ערלעדיגען פאר די אינטערעסאַנטען.

דאס פריעוויזיום איינזעהענדיג, אז מיט אזא פיהרונג וועט די דאָזיגע מעכטיגע ארגאניזאציע געהן צום גרונד, האט בעשלאָסען איינמאל פאר אלע מאָל צו מאַכען א סוף צו דעם כאָס און האָט פּעשטימט איהם, דעם ה' דויאלאטיוש אלס דיקטאטאר איבער דער גאנצער טעטיגקייט און אויך איהם געגעבען צו-הילף דעם ה' יוסף גאלדבערג און אנד.

שווער איז אנגעקומען — דערצעהלט שטימען פון הערצל-שקלים, וואס ווע-לען אַנגעגעבען ווערען אין די וואה-לען צום גרינדונגס-פראצעס, וועלען זיין דער בעווייז דערפאר.

די עקזיסטענץ פון דער אלטער ציו-ניסטישער ארגאניזאציע ארט אינז נישט. אַבער, אז דאס וועט ווייטער קיין עק-זיסטענץ נישט זיין איז דוכט זיך קלאַר. מיט'ן פוז פון געלד וועט מען קענען אויסהאלטען ביוראָס און טיילען תקצי-בים, אַבער א ציוניסטישע בעוועגונג וועט עקזיסטירען נאך אין דער נ. צ. א. דערפאר וועט נאך די נ. צ. א. פיהרען דעם גאולה-קאמף פון יודישען פאלק. — קיין אַנדערער נישט.

וועמען? אויב איהר זענט יא אין פאס, איז דאך נאך אויף זיך אליין. אויף דעם וואס איהר גופא פערנאכלע-טיגט ביזווייליג אייערע אייגענע אי-טערעסען. איז אויב איהר ווילט, אז מען זאָל איך קאָנען ערלעדיגען איי-ערע ענינים, מוזט איהר כאָטש בע-צאהלען דערווייל פאר דריי חדשים מיטגליד-אבצאהל.

דער מיטגליד, אויסהערענדיג די דאָזיגע לאַגישע רייד, האט איינגע-זעהן, אז ה' דויאלאטיוש איז גערעכט און אַנשטאָט פאר דריי חדשים, האט ער בעצאהלט פאר 4 חדשים און צו-געזאגט רעגלמעסיג צו צאהלען און ערפולען אלע התחייבות'ן.

אַט דאס דאָזיגע בעוואוסטזיין דאָרף זיין ביי אלע איבריגע מיטגלידער, אויב זיי ווילען נישט, אז זייער פרע-טיגע אינסטיטוציע זאָל חרוב ווערען, אז די מיה פון 20 יאהר ארבייט זאָל געהן פערלירען.

דאן האט ה' דויאלאטיוש אויך גע-מאכט אָרדנונג אין דער קאנצעלאַריע. ביז איצט איז געווען די קאנצעלאַריע פול פון אינטערעסאַנטען. דער האט גערעדט, א צווייטער האט עפעס גע-בעטען און פאַקטיש האט מען קיינעם נישט געקאנט ערלעדיגען. היינט אַבער איז אין דער הינזיכט אייגענפיהרט גע-ווארען א מוסטער-האפּע אָרדנונג. זיי ווערען אריינגעלאָזט איינציגווייז און די ארבייט געהט מיט א שנעלען טעמ-פא. די אָרדנונג אין דער קאנצעלאַריע איז איצט אזוי גוט אוועקגעשטעלט געווארען, אז אפילו פערוואלטונגס-מיט-גלידער איז נישט ערלויבט אריינצו-געהן, אויב זיי האבען נישט עפעס צו ערלעדיגען.

אויף מיין פראַגע, צי ה' דויאלא-טיוש גלויבט, אז עס וועט איהם גע-לונגען צו סאנירען דעם האנדווערקער-פערבאנד, האט ה' ד. געענטפערט מיט א זיכערען יא, ווייל — ערקלערט ער-די האנדווערקער האבען ליעב זייער אינסטיטוציע און זיי האבען זי פער-נאכלעסיגט נאך דערפאר, ווייל עס איז נישט געווען די שטאַרקע האַנד, וועל-כע זאָל מיט איהר אַנפיהרען. ה' ד. גלויבט, אז דאס וועט איהם געלונגען, איבערהויפט איצט, ווען ס'איז אַרויס א פעראַרדנונג, אז די צעכען וועלען נאך האבען בלויז קולטורעלע אויפגא-בען, און די ווירטשאפטליכע עקאָנא-מישע ענינים וועט ערלעדיגען אויט-שליסליך דער פערבאנד.

צום סוף ווענדעט זיך נאך ה' דויא-לאטיוש צו אלע האנדווערקער-מיט-גלידער, איהם מיטצוהעלפען אין זיין אויפגאבע, וואס איז נישט קיין פרי-וואסע זאך נאר די זאך פון גאנצען יודישען האנדווערקערטום אין אונזער שטאָדט. זאלען אלע ווי איין מאן ווי-סען, אז דא האנדעלט זיך וועגען דער עקזיסטענץ פון אזא וויכטיגער אינסטי-טוציע, ווי עס איז דער האנדווערקער-פערבאנד אין אונזער שטאָדט.

ש. פ. ק.

אזוי איז עס, האט זי דורך דער פער-מיטלונג פון אונזער „וואס געהערט און וואס געזעהען“ אַרויסגעגעבען א מאַגניפעסט צו איהרע אונטערשאַנען, אַז זיי בעווייליגט די דאָזיגע שטימען אַוועקצושטעלען איהר ברודער שלמה וואסלער פון ווארשא, וועלכען זי האט גלאַבירט אלס שני-מלך.

אַלזא, רבוחי, יודישעס פאַלעק, אין נאמען פון איהר מאַגניפעסט דער קע-ניגין יאָדוויגא, וועלכע איז נאָכאמאל אויסגעוועהלט געווארען מיט אלע שטי-מען בעת די וואהלען צום ציוניסטי-שען קאנגרעס, ערקלער איך, אז זי הויבט-אָן מיט דער הילף פון איהר ברודער שלמה איבערצונעמען דאס מלכות ישראל.

זי ווארט נאך איבער די וואהלען צום רעוויזיאניסטישען קאנגרעס, כדי אז ווען זי וועט איבערנעמען די מלוכה, זאָל זי שוין אינאיינעם איבערנעמען ביידע ווייטע פון ירדן...

זייט גרייט. עס ליגען אונז נאך אין זכרון די וואהלען צום ציוניסטישען קאנגרעס און שוין זענען געמאכט געווארען הכנות צו נייע וואהלען — פון דער ניי-געשאפענער ציוניסטישער ארגאני-זאציע.

וואס שייך צו זאגען, מיר זענען א טייער פאלק, מיר לאַנגווייליגען זיך נישט, מיר האבען צו טהון, אַזי מיר קלאַגען זיך, דאס מיר זענען אַרבייטס-לאז, וואס, וואס, נאך קיין בעשעפטי-

ער איז אַבער נישט אין אָרדנונג, לאָזט מען איהם דאך נישט וועהלען. קריכט צו דער פערטרויאונגס-מאָן פון 5-ערעל צום ה' יאָכימאָוויטש און רוימט איהם איין אין אויער אזוי צו זאגען: היות ווי אין דער רייה שטעהט איינער מיט אַנאיינסעל, וואס איז אויך נישט אין אָרדנונג, לכן זאָל ער איהם אדורכ-לאָזען דאס 5-טעל, וועט ער איהם דער-פאר אדורכלאָזען דאס איינסעל...

ויהי פשמוע, ווי ה' יאָכימאָוויטש האט געהערט וועגען דער נישט-פּשר'ער טראַנזאַקציע, האט ער געמאכט א גע-וואלד בקול קולות, און ער האט זיך נישט פריהער בערוהיגט, ביז דער „פערטרויאונגס-מאָן, האט געמוזט פער-לאָזען דעם לאַקאָל.

דער פערטרויאונגס מאָן האט דאך לעולם געמיינט זעהר גוט, אלץ וואס דען-ער האט זיך געווענדעט מיט זיין „פערטרויאליכע“ פראַפאָזיציע נישט אויף דער ריכטיגער אַדערעס...

איהר מאַגניפעסטע-די קרולאָווא... די וואהלען צום 19-טען ציוניסטישען קאנגרעס זענען אויך נישט אַדורך אונ-בעמעטען פון אונזער מלכה, איהר מא-יעסטעט קרולאָווי יאָדוויגא. א פאר טאג נאך די וואהלען צום קאנגרעס האט זי בעזוכט אונזער רע-דאקציע און זיך נאָכגעפּרעגט צי ס'איז אמת, וואס מען האט איהר דערצעהלט, אז אלע האבען געשטימט פאר איהר, זי זאָל זיין קעניגין. ווען מיר האבען איהר צוליב געטהון און ערקלערט, אז

האט געהאט 1472. די ליסטע פון די נישט-וועהלער בעטערעפּט אַנ'ערך פון טויזענד שטימען...

ווי איהר זעהט, מוז מען זיין זעהר פאָרוכטיג מיט אבגעבען ציפערען, ווייל דאס מאל האט מען פערגעסען אויפ-צוגעבען די צאהל שטימען פון די וועלכע האבען נישט געוועהלט...

יאק מאמושאש שען נאציזא? קומט צו געהן א פרוי מיט א שקל, מיט א קינד ביי דער האַנד און וויל אבגעבען איהר צעפעל. קוקט מען נאך אין דער ליסטע און אזא נאמען פיגורירט טאקע. וויל מען ביי איהר צונעמען דעם צעפעל און פערציכענען. יוצט אַבער דערביי דער פאָרויצער פון הויפט-וואהל-קאמיטעט ה' יאָכימאָוויטש, און איהם ווערט די מעשה פערדעכטיג, פּרעגט ער ביים קינד: ס'זוכאי נא מאַל, יאק שען טוואָג מאמושאש נא-ווא? — רופט זיך אב דאס קינד אזוי און אזוי, אויב אזוי שרייט אויס דער פאָרויצער-וועהלס איהר דאך אויף א פאלשען נאָמען.

די מוטער דיינו: היות ווי עס זענען פערקויפט געווארען 4170 שקלים און געוועהלט האבען נאך 317, טא פאר-וואס האט מען נישט דערצעהלט ווי-פיעל עס האט געהאט די ליסטע פון די נישט-וועהלער. לויט זיין רעכנונג האט די ליסטע פון די נישט-וועהלער געהאט פמעט דעם גרעסטען ערפאלג און זי איז לויט דער רייהע די צווייטע נאך דער ליסטע פון דער לינקע, וועלכע

דערצעהלט מיר ה' יאָכימאָוויטש פאלגענדען פאַקט: אין דער הויפט-וואהל-קאמיטעט קומט אריין איינער וועהלען מיט א 5-ערעל.

וואָס געהערט, וואָס געזעהן.

נאָכוועהען...

אַט קומט שוין באַר פאר די ערעם-נונג פון קאנגרעס און איך בין נאך נישט פערטיג מיט די איינדרוקען וואס איך האָב צוויפּענעמלעכט בעת די היגע וואהלען, וועלכע זענען רייך אין קריאָזען און האָבען נאך זיך איבער-געלאָזט נאָכוועהענישען. זיי האבען געוואלט מאַכען אַנ-אַנפאַר...

צומאָרגענס נאך די וואהלען זענען די יודענשאַטלעך אַרויס אין דער גאַס מיט א „ויעקע-בלעטעל“, באשר די „ליגע“ האט געפלאַנט אַנאַנפאַר אויף זייער צ. ק. מיטגליד ה' בראַט-מאָן, און אז די אַנפאַלער האבען גע-זאָלט זיין מיטגלידער פון דער היגער „פערמע“ און נאך א דאָק א צופאַל און מיט דער הילף פון פאַליצי שמירה איז ה' בראַטמאָן אַבערעאָטעוועט גע-וואָרען פון א זיכערען טויט.

די „ליגע“-לייט, איבערהויפט די „פערמוריסטען“ האבען זיך געטראָפּען שטאַרק בעליידיגט דערפאר, וואס מען טראַכט אויס אויף זיי-לויט ווי זיי זא-גען, און וואס זיי זענען גרייט צו בע-ווייזען מיט פאַקטען-א-שקר מוחלט. האט מען אַבגעדרוקט אין דער ציי-טונג א הכחשה און מען דערצעהלט סודות פון חדר, באשר די יודענשאַט-לער האפען שפעטער אויך דעם ברייט-לער

ס'איז אמוירענער צו זיין א יוד.

(קלאנגען און אַבאָקלאַנגען)

פון לעאָ קעניג.

ווען איך בין א יוד, וואָלט איך
הנאה געהאַט פון דעם גאַנצען אונזיק.
עס מוז זיין אַמוירענער צו ווערען
בעסערסט אלס איינער פון די הויפט-
מייסטער אונטער'ן פאַרהאַנג פון דער
גרויסער ליאַלע-שפּילע. עס קען זיין,
אַז די יודישע ראַטע האט נאך קיינמאָל
פריהער נישט געהאַט אַזאַ טריבונט ווי
דאס איצטיגע ווילדע גלויבען פון די
נאַציס, אַז יודען שטרעבען אין געהיים
צו פערשקלאַפּען אַלע ראַטען, אַז אַלע
מלחמות און רעוואָלוציעס זענען יודישע
שפּילצאָלן.

אַזוי האט געשריבען אַנפֿענגלישער
שריפטשטעלער וועגען דעם לעצטען
נאַצישען אַנטיסעמיטישען מאַניפעסט.

פאַר אַ סך יודען וועט אַט דער
שטאַנדפּונקט זיין אינגאנצען ניי.

ס'רוב יודען ווייסען פון די צוויי
עקסטרעמע שטאַנדפּונקטען: אַדער ס'איז
שווער צו זיין א יוד, אַדער ס'איז
וואויל צו זיין א יוד; אָבער אַז ס'איז
אויך אַמוירענער צו זיין א יוד — אַט
דער שטאַנדפּונקט איז צווישען יודען
נישט אַזוי פאַפּולער.

און ס'איז אפשר אַ שאַד, וואָס אויך
יודען קענען נישט פיהלען זיך אַמוירט
און אפילו קאָמפּלימענטירט, פון די
פאַנטאַסטיש-ווילדע אַטאַקעס פון די נא-
ציס און פּאַנאַסטישע בללל.

ס'איז אַ שאַד, וואָס מיר קענען
נישט אַלע, לאַכען און אפילו שטאַל-
צירען מיט די אַלע ווילדע לעגענדעס,
וואָס מען האט אויף אונז אויסגע-
טראַכט און מען טראַכט נאָך אויס.

וואָס זיי, אונזערע נאַרישע שונאים,
טראַכטען אַלץ נישט אויס אויף אונז!

מיר זענען די מאַכער פון אַלע
מלחמות און רעוואָלוציעס; מיר, איר,
איהר, און אונזערע פעטערס און מיה-
מעס ציהען די שטריקלעך און רעג-
רונגען פאַלען און שטעהען אויף... מיר
האבען געקענען דער וועלט אַ רעליגיע
כדי מיט איהר די וועלט צו מאַכען
הכנעה'דיג און קנעכטיש.

מיר יודען זענען עס די געפעהר-
ליכע דאָן-זשאַנס צווישען די אומות
העולם און אַלע זייערע שעהנע פּלאַנע
דע ווייבער און טעכטער פאַלען עס
אין די ליידענשאַפטליכע געזעצן וואָס
אַ ליאַדע שוואַרצער יודישער בהור
שפּרייט אויס פאַר זיי...

צוליעב אונז יודען האָט די מעכטי-
גע דייטשע אַרמיע מיט אַזעלכע פּעלד-
גונג פעהלעט אונז נישט...

דעריבער יודען, הערט זיך צו צום
קול פון ר' וואלאדמיר זשאַבאָטינסקי,
און זייט גרייט!...

קאַנטעקווענענען...

אויך איז דער היינער ציוניסטישער
אַרגאניזאציע האבען די וואהלען צום
קאנגרעס איבערגעלאזט נאָכוועהען.
היות ווי אין פרעזידיום פון דער אר-
גאניזאציע, וואָס בעשטעהט פון 6 פער-
שויך איז פאַרגעקומען אַ שפּאַלינג,
דהיינו: 2 זענען געבליבען טריי גרינ-
בוים'ען, 2 ווידער, דאכט זיך די ווי-
צע-פרעזענטען, האט געצויגען צום
וועלט-סעקרעטאַר, און נאך 2, די יונג-
סטע, האבען זיך משדך געווען מיט'ן
6-טעל און זיך אַליין אַרױפגעשטעלט
אויף דער דאָזיגער ליסטע, איז במילא
פארגעקומען א יתרוצבו.

האט מען זיך קום דערווארט אַ
טאג נאך די וואהלען און מען האט
צונויפגערופען די ראשי ה'מיטגלידער,
כדי צו טראַכטען: מה לעשות מיט די
ווידערשפּעניגע פרעזידיום-מיטגלידער.
ס'איז בעשלאסען געווארען אויפצולע-
זען דעם קאמיטעט און ס'איז בעשטימט
געווארען אַ סאַנירונגס-קאמיטעט פון
עטליכע פערזאן, ס'פערשטעהט זיך פון
טרייע, הונדערט-פראָצענטעלע המש-
מ'ניקעס, און זיי דארפן דאס מאכען
אַרדנונג אין דער אַרגאניזאציע.

נאר אין קורצען זאָל אַרויסגע-
טראגען נאכדער דער גערעכטער משפט
אויף די פאַווסטאנצעס און זיי וועלען
מוזען טראגען די קאַנטעקווענענען...
אַ פריש פּוּלֵק יודישע באַקסער.

פון אונזערע יודישע באַקסער אין
„מכבי“ האבען מיר געהאט זעהר פיעל
נחת, סיי בעת זיי האבען זיך צווא-
מענגעטראפען מיט אַנדערע דרוזשי.
נעס אויפ'ן רינג און סיי צוליעב דעם.

זיך מיט אונז יודען!

ווי יענע יודענע, וועלכע האט זיך
ביטער צעוויינט: „זי האט גאָר נישט
געוואוסט ווי ס'איז איהר שלעכט“,
נאָכדעם ווי א בריעף-שרייבער האט
פאַר איהר אַנגעשריבען א בריעף צו
איהרע קינדער, אזוי קענען מיר יו-
דען אויסשרייצען נאָך דעם ווי מיר
לייענען זיך אָן מיט די נאַציסע „לי-
טעראַטור“:

ווי א גדולה אויף אונז, מיר הא-
בען גאָר נישט געוואוסט, וואָס פאַר
א מויקים מיר זענען, וואָס פאַר שדים
און מעכטיגע דיקטאַטאָרס מיר זענען.

מיר דרעהן זיך די קעפּ מיט
אַזעלכע פראַבלעמען ווי עמיגראַציע,
ווי ווערט מען עס א פּאָלֵק צו פעל-
קער גלייך מיט פשוט'ע ערד-אַרבייט-
צום סוף ליגט גאָר די גאַנצע וועלט
אונטער אונזערע פיס, צום סוף זענען
מיר גאָר די בעלי-בתיים פון דער וועלט
מיט איהרע אצרות.

מיר, יודען זענען עס די גאַנצע
געשיכטע-מאַכער; מיר מאַכען געטער
און געטשקעס פאַר די נאַרישע אומות
העולם, און מיר צעברעכען די געטער
ווען אונז לוינט זיך עס.

מיר מאַכען מלחמות כדי צו מאַכען
נאָך זיי רעוואָלוציעס; מיר מאַכען
רעוואָלוציעס כדי צו מאַכען נאָך זיי
מלחמות.

וואָס מיר טהוען אַלץ נישט אָב?
וואָס מיר האבען אַלץ נישט, און וואָס
בעלאַנגט נישט צו אונז?

די פילם-אינדוסטריען, די טעאַטערן,
די וועלט-פרעסע, דער פעלקער-בונד,
די בריטישע אימפעריע און אפילו אין
אַביסיניען האבען מיר אונזערע א
„לייב פון יהודה“.

און ס'ווערט שוין געשאפן א סברא
אז אפילו היטלער און זיין דריטע
רייך איז נישט מעהר ווי א יודישע
שפּילצעל, א שפּילצעל פון די יודישע
קאָפיטאָליסטען, וועלכע ווילען מיט זיי
פאַרשטעלען, קאָמפּלאַזשירען זייערע
מאַכיאַביסעס און צוגרייטונגען צו א
נייער וועלט-מלחמה.

מען שמועסט שוין, אז אַט די לעצטע
משגעת ענטוויקעלט זיך שוין צווישען
היטלערס נאַהנטסטע מקורבים... און
ס'וועלען מסתאמ אין גיכען פאַרקומען
שיסערייען צווישען זיי.

נא, איז אונז נישט גוט, איז אונז
נישט וואויל? ווער האט עס אויסגע-
קלערט, אז ס'איז שווער צו זיין א יוד,
אין דער צייט ווען ס'איז אזוי אַמו-
זירענד צו זיין א יוד...
זעהט וואָס זיי מאַכען פון אונז אונז-

מיר וואלטען נישט געדארפט ציטערען
פאַר'ן מינדסטען ווינט.

זאגט אייך וואָס איהר ווילט, איך
בין זעהר צופרידען פון דער דאזיגער
אַרבייט און איך ווינט דעם „מכבי“
און אויך אונזער יוגענד, אַז מיר זא-
לען פערמאָגען אַ סך פּוּלֵקען יודישע
באַקסער.

די פאַטאַגראַפּיסטען ביי דער
אַרבייט.

דאס פאַטאַגראַפּיסטען-פאַך איז לע-
טענס געוואָרען בשפּל-המצב, וואָרום
קיינער האָט זיך נישט געוואלט פאַטא-
גראַפירען, כדי ער זאָל נישט דארפן
אַנקוקען ווי אַזוי עס איז אַ קלאַנ צו
זיין פנים...

האַבען זיך טאַק די פאַטאַגראַפּיס-
טען שטאַרק בעקלאָגט אויף זייער
שלעכטער דאָליע. ווי ס'ווייזט זיך
אַבער אַריס, טאָר מען זיך נישט מיש
זיין, און אַזוי צוליב איין קליינע פער-
אַרדנונג זענען די פאַטאַגראַפּיסטען
אויפגעריכט געוואָרען און עס פעהל'ט
זיי אויס הענד.

די אַובענפּיעטשאַנליכע האט אַרויסגע-
געבען אַ פעראַרדנונג, אַז אַלע פערזי-
כערטע מוזען האבען אויף זייערע לע-
גייטמאַציעס פאַטאַגראַפּיעס. נא, נא,
האט זיך אַנגעהויבען אַ לעבען, זענען
די פאַטאַגראַפּישע אַנשטאַלעטען געוואָר-
פען מיט אַרבייט, אַז זיי קאנען זיך
נישט קיין עצה געבען. און היות ווי
צווישען די פערזיכערטע זענען פער-
האן אויך אַ גרויסע צאהל פרייליינס,
געניסען שוין דערגיין די פריזיערס
אויך, וואָרום עס איז דאך נישט שייך,
אַז אַ פרייליינ זאָל זיך לאָזען אָב-
פאַרשטעלען און זיך נישט לאָזען
פריהער אויפגעמען די פריזיר.

ווי איהר זעהט, קומט אויף יעדען
מיר היינט אַטך געוונטער געווען און

פון מײן שפּאַציר איבער די בעסקידען.

2.

די בית-ר-קאַלאַניע.

האַלב 6 פריה אויפשטעהן, וואָשען,
גימנאַסטיק, דאן דאָווענען, פריהשטיק,
ראַפּאַרט, ווייטער דריי שעה פרייע
בעוועגונגען, איין שעה העברעאיש,
סקויע, שמועסען און מיטאג, וואָס בע-
שטעהט פון מילכיגע מאכלים; דאָן 15
מינוט פולשטענדיגע רוח. נאכמיטאג:
באַדען זיך אין וואַסער, ווי אויך זי-
נען בעדער, שמועסען אויף העברעאיש
יודיש און פויליש, 9 אָווענד שלאָפּען.
קיין בעטען איז ביי זיי נישט פער-
האַנדען, נאָר אַלע שלאָפּען אויף
דר'ערד.

ביי די בית-ראַוועסעס איז אַ חבּרישע
סביבה. אַלע זאָגען זיך „דו“ און מען
לעבט צווישען זיך זעהר פריינדיק.
איבער דער קאַלאַניע הענגט געבען
דעם פוילישען נאַציאָנאַלען פאַהן —
אויך אַ בליי-ווייטער פאַהן, דאן שטעהט
אַ גאַנצען מעת לעת אויף דער וואַך
אַ בית-ראַווייזע, וואָס ווערט געטוישט
אויף 4 שעה.

די קינדער זענען מעהר אינטעלי-
גענטערע, נאָר ליידער רעדען זיי
כמעט נישט קיין יודיש, כאַטש מײן
מאַמע-לשון האָבען אַלע פערשטאַנען.
נאר ווען זיי האבען מיר געדאַרפט
ענטפערען האבען זיי זיך בענוצט מיט
דייטש.

צו דער פייערליכער ערעפנונג פון
דער קאַלאַניע, וואָס איז פאַרגעקומען
אין אַ געוויסען טאג, איז אַראָבעק-
מען דער פרעזעס פון פּרית-הצה"ר אין
ביעלסק ד"ר האַפערט, וועלכער האט
געהאַלטען אַ בעגריסונגס-רעדע, אַ רא-
פּאַרט מיט די אַלע צערעמאָניעס, ווי-
טער בעגריסונגען פון פערשידענע
בית-רישע אַרגאַניזאַציעס, פרעסע
א. א. וו., דאן זענען פאַרגעקומען אי-
בוננען, שפּילערייען א ד. גל.

מיט איין וואָרט — די יוגענד פון
געוועזענעם דייטש-עסטרײַכישען גע-
ביעט קען אויסנוצען זייער אַברוה-צייט
אויף נוצליכע פאַר'ן געזונד צוועקען.
סעם.

געוואָרען און קאן „ליידער“ נישט
קומען.

ווי איהר זעהט, האט דער פיעטרקא-
ווער חזן אנשטאט אונז אבצווינגען
דערווייל בלויז אַנגעפּיעפּען. טענה'ן די
גבאים, אַז איצט טאמער וועט ער יא
שוין וועלען זינגען, וועלען זיי איהם
אַנפּיעפּען...

ס'מאַכט זיך...

כדי איהר זאלט נישט מיינען, אַז
מיר יודען אינטערעסירען זיך גאָרנישט
מיט די וואַהלען, וואָס דארפן גאר
בקירוב פאַרקומען צום פוילישען סייס,
ערקלער איך אייך, אז איהר האט אַ
טעות. אויך מיר יודען הויבען אָן ווע-
גען דעם עפּיס צו טהון.

אמת, מיר וועלען פון אונזער קרייז
נישט אַדורכפיהרען קיין יריישען דעפּו-
טאט וועגען דעם האבען מיר שוין
געהאט גענוג פראקטיק אפילו ביי די
פאריגע סייס-וואהלען, פונדעסטוועגען
אַבער מוזען מיר אַלס בירגער פון
לאַנד אויך וועגען דעם זאגען אונזער
וואָרט.

דער פרעזעס פון דער יודישער
קהל האט וועגען דער דאָזיגער פראָגע
צונויפגערופען די פאַרשטעהער פון אַלע
היעגע ווירטשאַפּטליכע און פּאָליטישע
אַרגאַניזאַציעס, וואו מען האט זיך שוין
מתוכה געווען און צום סוף געשאפן
אַ וואַהל-קאָמיטעט.

אמת, ס'זענען פּערהאנען חלוקי-
דעות וועגען דעם און וועגען יענעם,
דערפאַר זענען מיר דאך יודען. אבער
ווי עס זאָל נישט זיין שטעהען מיר
אויך נישט פונדערווייטענס און אויך
מיר וועלען לאָזען הערען אונזער
וואָרט.

ס'מאַכט זיך...

לויט'ן...

די 7-טע וועלט-קאָנפערענץ פון „מזרחי“.

אויך ראדיקאל ווערען געענדערט די לאגע פון „מזרחי“ אין א״י מיט דעם פרישען „מזרחי הותיק“. דאס איז אויפ'ן א״י פראנט. יעצט די לאגע פון דער מזרחי בעוועגונג אין גלות בכלל און אין פוילען בפרט. עס מוז איינמאל געשאפען ווערען א ריכט-ליניע פאר דער גאנצער „מזרחי“-בעוועגונג און כדי עס זאלען אויף להבא אויסגעמי-טען ווערען די פערשידענע „איניציא-טארען“ גרופען, וועלכע טהוען נישט שטארקען די בעוועגונג נאר להיפוך. נאך א גאנצע רייע אנדערע פראגען און פראבלעמען ווארטען אויף אג-ענטיידונג.

די קאָנפערענץ דארף אונז דיענען פאר דעם רעזערוואויר פון וואנען מיר זאלען שפעט די כוחות אויף דער צו-קונפטיגער ארבייט. זי דארף אונז בע-ליכטען דעם וועג אויף דער צוקונפט און אויסגעפינען די מעגליכקייטען און פראקטישע מיטלען צו דער פערזוויר-קלייבונג פון אונזערע ערהאבענע אי-דעאלען.

אט דאס צווארטען מיר צעהנדליגער טויזנטער חברים וות פון דער קראקא-ווער קאָנפערענץ.

יעקב קליינער.

געשאפען אין שטענסטאָכאָו א יודישען

וואהל-קאָמיטעט צום סיים און סענאט.

רעוויזאָניסטען, אינפארטייאישע רעלי-גיעזע יודען, קאמבאטאנטען „זשוב“, דעמאָקראטישע גרופע, האַנדווערקער-פערבאנד און ביידע קליינהענדלער-פערזאנען.

דער קאָמיטעט האט זיך קאָנסטיטו-אירט אויף פאָלגענדען אופן: פאָרזיצער—אָדוואָקאט קאָנארסקי, פרעזידענט-מיט-גלידער—די ה״ה י. ראָזענבערג, י. מ. קרעל, ד. דויאַלעוויטש און י. שטראַס-בערג.

דאס זיך-ארט פון קאמיטעט געפינט זיך אין קהלה-לאָקאל, אַלעז 10.

וועגען וואָס טראַכט דער מענש?

יעצט שפיעל איך אויף דער מלוכה-לאָטעריע און איך טראַכט, ווי צו גע-ווינען.

איך בין שוין אַלט און איך טראַכט מיר: דעם 13-טען אויגוסט ה.י. הויבט זיך אַן די ציהינג פון דער 3-טער קלאָס. 3 געווינסען צו 100 טויזענד זל, און אַזויפיעל צו 50 טויזענד זל. אין אַלגע-מיין פערטערע פון די סומע פון די געווינ-טען קרוב צוויי מיליאָן זל.

איך וועל מיר קויפן אַ לאָס און פאָרוואָס טאָקע זאָל איך נישט געווי-נען?

ניסטישע בעוועגונג אַרויסגעשיקט אַ בעגריסונגס-דעפּעשע, ווינשענדיג איהם ערפאָלג אין זיין קאָמף פאַר מלכות ישראל.

פיריגע וואָך האָט געוויילט אין שטענסטאָכאָו אין אַרגאָניזאָציאָנעלע אנגעלעגענהייטען דער מפקד פון וואר-שאווער גליף—פרץ לאַסקער, וועל-כער איז אויך אַרויסגעטרעטען שבת אויף אַ רעפּראַט אין בית״ר.

פון „בעלי מלאכה דחיים“.

אי״ה שבת פרשת ואתחנן יא״ מנחם אב, 5 א זיגער נאכמ. קומט פאַר אַ חברים-פערזאָמלונג מיט׳ן אַנטייל פון די „מזרחי“-דעלעגאטען אויף די „מזרחי“ וועלט-קאָנפערענץ אין קראַקאָ ח״ח: שמואל גאָלדשטיין און חיים וועקסלער, צוזאמען מיט אַנזערע דעלעגאטען יו״ר מיכאָלאָוויץ און שטענסטאכאָוויטש. עס וועלען ווערען בעהאַנדעלט און בעלויכטען „אונזערע פאָדערונגען און ציעלען אויף דער וועלט קאָנפערענץ“.

א שעהען הוספה.

אין לעצטען נימער פון „שטענסטאָ-כאָווער צייטונג“ איז אויסגעדיקט גע-ווארען אַ דאנק דעם ה״ דוימאָן פאַר געשענקטע 150 קילאָ ברויט פאַר דער אינסטיטוציע „בית לחם“. די דאָזיגע נדבה האָט ה״ גרויסען פערזענלעכע מיט 50 קילאָ. צוזאמען 200 קילאָ.

פאָרוואהל = צוגריי-טונגען.

דעם 3-טען ד. ה. זענען פערענדיגט געווארען די וואהלען צו דער קרייז-וואהל-פערזאָמלונג, וועלכע וועט זיך צונויפקומען דעם 14-טען ד. ה. כדי צו וועהלען קאָנדידאטען אויף סיים-דעפּו-טאטען, ווי פערזאָמלונג וועט שטענסטאָ-כאָו מיט׳ן פאָוואָט וועהלען 2 סיים-דעפּוטאטען און 2 פערטרעטער.

דער פאָרזיצער פון דער קרייז-וואהל-קאמיטעט ריכטער טרוטשינסקי האט שוין דערהאלטען פון אלע אָרגאָנען, וואס זענען בערעכטיגט צו וועהלען דעלעגא-טען צו דער קרייז-פערזאָמלונג די גע-העריגע ליסטעס פון די דורך זיי גע-וועהלטע דעלעגאטען.

פון דער האנדעלס-קאמער זענען צו דער קרייז-קאנפערענץ צווישען אנדערע געוועהלט געווארען פאָלגענדע יודען: דיר. ט. פרושיצקי, דר. יוליוש שליכער, זיגמונט שטיצער און דיר. ראמאן מאָרקאוויטש.

די מעדיצינישע קאמער אין קראקא האט צווישען אנדערע דעלעגירט דר. לורוויץ באַטאוויאָ.

מצד די אָדוואָקאטען איז אויך אַריין אָדוואָקאט פון די פראַפּעסיאָ-נעלע קלאָסען-פערזאָנען איז געוועהלט געוואָרען ה״ אברהם ראָזענבלאָט.

מצד די האַנדווערקער-קאמערן זע-נען אַריין די ה״: שמואל קאָץ און שלמה גאָסערעוויטש.

שטענסטאָכאָו איז צוטיילט געווארען אויף 44 וואהל-אָבוואַדען צום סיים און 10 — צום סענאט.

אַרומ דער שאַפונג פון דער נ״ער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

ע. י. זונטאג, דעם 11-טען ד. ה. הויבט זיך אָן ביי אונז אין שטאט די דעקלאַראַציעס-אַקציע. אין משך פון דער קומענדער וואָך וועט יעדער יוד בעזוכט ווערען דורך די דעקלאַראַציע-זאמלער. די דעקלאַראַציעס מוזען ביי די דעקלאַראַטען פערבעהאלטען ווע-רען, בכדי זיי צו קאנען איינטוישען אין טאג פון די וואהלען דעם 25-טען אויף הערצל שקלים אין די וואהל-אור-בעט.

די וואהלען צו דער נ. צ. א. זענען געווארען אַבערלייגט פון 18-טען אויפ'ן 25-טען אויגוסט, אויף דעם טערמין איז שוין דערהאלטען געווארען א ער-לייבניש פון מיניסטעריום. פאָרלייפג איז נאָך נישט בעקאנט די צאהל ליסטעס צום קאנגרעס פון די נ. צ. א. ביז איצט זענען שוין פערלאָזן צוויי ליסטעס, איינע פון רע-ליגיעזע יודען: „אגודת החרדים און „ברית ישראל“. די צווייטע—פון החיל א. נ. „יודענשטאָלער—פראַנט פאַר ארבייט און זעלבסטשוץ“.

ווי בעוואוסט קומט פאַר דער ערשטער גרינדונגס-קאנגרעס צו דער נ. צ. א. דעם 8-טען סעפטעמבער אין וויען. דעם דאָזיגען טאג וועט פאָרקומען אג-אויפמאַרש צום הערצל-קבר. אין אויפ-מאַרש וועלען אַנטייל נעמען אלע יו-גענד-אַרגאַניזאַציעס. די דעלעגאטען און געסט צום קאנגרעס, די לעגיאַנע-רע, דעלעגאַציעס, די געו. קאמבא-טען און די שטער פון יודישען לע-גיאָן קאָל. פאָטערסאָן און וול. זשאַבאָ-טינסקי בראש.

אין משך פון די קאנגרעס-פערזאָנ-לעונגען וועט ערשיינען א קאנגרעס-בעריכט-צייטונג אין אייניגע שפראַכען. דערונטער אויך אין יודיש און פויליש. דער שטענסטאכאָווער וואהל-קאמי-טעט האט בעשטימט פיער וואהל-רא-יאנען אין צענטרום פון שטאט, וואו עס וועלען זיך געפינען די וואהל-ביו-ראָס:

- יודישע קהלה, אלעז 10.
- ברית הצה״ר, אלעז וואָל. 3.5.
- קליינהענדלער-פערזאָנען, בערקאָ יאַסעלעוויטשאַ.
- הכנסת אורחים גאָרנצאָרסקא ווי אויך א וואהל-ביוראָ אין ראָקוב און בלאָקאוויטש.

די וואהלען פאַר מיטגלידער פון רע-וויזאָניסטישע אָרגאַניזאַציעס וועלען פאָרקומען שבת-צו-נאַכטס דעם 24-טען אין לאָקאַל פון ברית הצה״ר. די קומענדע וואָך וועט פאָרקומען א גרויסער מיטגאָ ווענען וועלכען עס וועט בעזונדער געמאָלדען ווערען.

וידער א בלוטיגע וואָנאָוע.

וויפיעל בלוטיגע כראַניק פון שרעק-ליכע רציחות אויף די זאבאוועס אין די דערפער אָרומ וויעלען האָבען נישט געליפערט, איז עס אַלץ נאָך צו וויי-ניג און מיר הערען שוין פון נייע „פרעהליכע“ זאבאוועס, אויף וועלכע עס האָט זיך געגאָסען ווי וואסער נישט נאר שנאָפּס נאָר אויך מענשליך בלוט.

דאס מאל איז די ליפערין פון דער בלוטיגער כראַניק דאס דאָרף רודניק. אויף דער „זאבאווע“, וואס איז איינגעאַרדענט געווארען דורך די דאָר-טיגע סטראָזש זענען געקומען מאסען אַנטיילנעמער פון פויערים פון די אָרו-מיגע דערפער. ווען די זאבאווע איז געווען אין פוילען ברען, האט אַ סטראָזשניק פון דער גרעניץ-וואך, אַ געוויסער פראַנצישעק פּוילינג, זייענדיג בגילופין, אַרויסגעכאַפט דעם רעוואָל-ווער און אַנגעהויבען שיסען אין דער ליפט „נאָ-וויאָט“, און ווען די געסט האָבען רעאַגירט אויף אַזאָ אַרט זיך לוסטיג מאַכען, האט ער געענטפערט מיט שיסען אין די מענשען אַריין. אין רעוולטאט זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען דורך בעקומען קוילען אין דער ברוסט און אין לייב פראַנצישעק סמולסקי פון ביאַלאָ, נעבען רודניק און וואָלדיסלאָו קאטשמאַרק פון רוד-ניק.

דאָן האָבען זיך אויף איהם געוואָר-פען עטליכע קרעפטיגע שקצים, אַרויס-געצויגען איהם דעם רעוואָלווער און אַרענטליך מקיים-פסק-געווען, אַזוי אַז אויך ער איז אַ שווער-פערוואונדעטער אַבגעפיהרט געווארען, צוזאמען מיט די דורך איהם געשאַסענע אין וויעל-נער שפיטאַל.

Karaluchy, pluskwy i inne robactwo tępı proszek

„MORANT“

פאַר שלאָגען א לעהרער.

וועגען דעם פאַל, וואס מיר האבען זיינער צייט געשריבען, ווי דער ריכט-לעשיצער פויער האט זיך אַבערעכענט מיט'ן לעהרער בראַנזיסלאָו וויפיק פאַר בעשטראפּען דורך איהם זיין טאָכטער, געבענדיג דעם לעהרער א פאָטש—האט ער בעקומען א וויראַק פון 2 חרשים תפיסה.

טראַגישער טויט פון א 7-יעהריג יונגעל.

דאָנערשטאָג נאכמיטאג האט זיך דער 7-יעהריגער יאָן שעלאַנג געוואָלט אויפ-כאַפען אויף דער פוהר מיט לייט, גע-פיהרט דורך יוזעף ווילטשינסקי נעבען דער „אַמעריקאַנע“. דער קליינער האט דאס אָבער בעצאהלט מיט'ן לעבען, דען ער איז אַרונטערגעפאלען אונטער'ן ראָד, וועלכעס איז אַדורך איבער'ן קע-פּעל, צוקוועטשענדיג איהם דעם שאַר-בען, אַזוי אַז אויפ'ן וועג אין שפיטאַל אריין, וואוהין מען האט איהם געפיהרט, איז ער געשטאַרבּען.

שטערן און געיעג נאָך שמוגלער'ס.

די לעצטע טעג אין די אָווענד-שעה'ן האט די גרעניץ-וואָך בעמערקט צוויי פערזאָן, וועלכע זענען אונלעגאַל אַרי-בער די גרעניץ קיין דייטשלאַנד. וויסענדיג אַז די שמוגלער וועלען זיך אומקעהרען מיט דעם זעלבען וועג, האט די גרעניץ-וואָך פערשפּרייט א נעץ מיט'ן צוועק צו כאַפען די שמוגלער. נאך 2 טעג, ווידער אין די אָווענד-שעה'ן, האבען זיך בעוויזען סילוועטען פון צוויי פערזאָן, וואס האבען זיך

PLYN
„RADIOL“
radikalnie usuwa odciski, zgru-
bienia skóry.

שטערן און געיעג נאָך שמוגלער'ס.

די לעצטע טעג אין די אָווענד-שעה'ן האט די גרעניץ-וואָך בעמערקט צוויי פערזאָן, וועלכע זענען אונלעגאַל אַרי-בער די גרעניץ קיין דייטשלאַנד.

וויסענדיג אַז די שמוגלער וועלען זיך אומקעהרען מיט דעם זעלבען וועג, האט די גרעניץ-וואָך פערשפּרייט א נעץ מיט'ן צוועק צו כאַפען די שמוגלער.

נאך 2 טעג, ווידער אין די אָווענד-שעה'ן, האבען זיך בעוויזען סילוועטען פון צוויי פערזאָן, וואס האבען זיך

ווי צו לעבן צו נייעם.

אומגעקעהרט פון דייטשלאַנד. די גרעניץ-וואָך איז דאָן אַרויס פון די בעהעלטנישען און אויפגעפאָדערט די שמוגלער זיך אַבצושטעלען. די שמוג-לער האבען אבער, אָוועקוואַרפּענדיג א טייל פון די סחורות, געפרובט צו ענט-לויפּען. בעת'ן געיעג, ביים בענוצען געוועהר, איז געלונגען איינעם פון זיי צו פעהרעלטען און דער אַנדערער איז אין דער פינטערניש ענטלאָפּען.

דער פעהרעלטענער האט זיך אַרויס-געוויזען אלס וואויטשען מאַכעווינסקי פון אַפּאַטאָו, וועלכער איז שוין עטליכע מאל געווען בעשטראָפּט פאר שמוגלען. מ'האט ביי איהם געפונען אין ספּעציע-לע באַנקעס אַרומ 25 קילאָ שפירט. אין אַלגעמיין איז נאכ'ן אַדורכזעהען דאס גאַנצע אָרט, געפונען געווארען 40 ליטער שפירט און א גרעסערע צאָהל סאַכאַרין.

מאכעווינסקי, וועלכער וויל נישט אויסגעבען זיין ענטלאָפּענעם שיתוף — איז צוליב דער בעקומענער וואונד, איבערגעפיהרט געווארען אין שפיטאַל אַריין קיין קושעפיץ. עס דראָהט איהם צו פערלירען א פוט.

די פעהרעלטענע סחורה איז איבער-געפיהרט געווארען אין צאָל-אַמט קיין פראשקע און דעם ענטלאָפּענעם שמוג-לער איז פעראַרדענט געווארען נאָכצו-יאָגען.

Rozjaśnia i nadaje przepiękny
blond kolor włosom
ORION - ESSENCJA
Rumiankowa.

לכבוד דעם אנדענקען פון מאַרשאַל פילטוסקי.

דער היגער „שיסער-פערבאָנד“ האט ארויסגעשיקט קיין קראקא אַ שטאַפּטע פון 5 „סטושעלצעס“ אויף ראָווערען מיט ערד פון געפאָלענע פאָוסטאָנצעס, כדי עס צוצולייגען צום קאָפּיעץ לכבוד דעם אנדענקען פון מאַרשאַל פיל-טוסקי.

ביים פייערליכען אַקט פון איבערגע-בען די אירנע ערד דער שטאַפּטע, אין וועלכען עס האבען אַנטייל-גענומען פאַרשטעהער פון אַרגאַניזאַציעס און פער-איינען, האבען אויפ'ן קאָשמימזש-פלאץ, נעבען דער אַנרעקנינגס-טאָוועל, געהאליטען רעדעס דער סאַראַטא און דער שול-אינספּעקטאָר ד״ר ביאַלעצקי.

בעקומען 6 חדשים תפיסה פאַר צונעמען איינקאָסירטע געלדער.

דער געהילפּס - קוימענקעהרער קא-זשימערש זאָמבראַוויצקי, אַנאַנגע-שטעלטער ביי דער קאָנצעסיאָנערין פון קאָמין-רייניגען אין וויעלען, שימטשעוו-סקא, האט אַריינגעכאַפט א וויראַק פון 6 חדשים תפיסה פאַר צונעמען זיך דורך איהם איינקאָסירטע געלדער פון קוימען-אבאָהאַל.

פאַר גנבים איז נאָך דא געלד.

די טעג האט די וויעלונער פאָליציי אויפגענומען א מעלדונג פון דאָרף פרושורמאש ביי פראַשקא, דאס דאָרט איז ביי דער פויערטע וואַלעריאַנאַ מאליכא צוגעגאַנגען געווארען די סו-מע פון 5,300 פראַנצויזישע פראַנק און 70 זל. פויליש געלד.

Czysta cera bez plam i piegów to:
Krem

„ORLANDO“

גרינדונג פון א קאמבאַטאַנטען-פערזאָן.

אין וויעלען האט זיך געשאפען אַ צייטווייליגער קאמיטעט מיט'ן צוועק אויפצושטעלען אין וויעלען אַ פערזאָן פון יודישע קאמבאַטאַנטען.

אין קאמיטעט זענען אַריין די ה״ה סאבעלמאן, הערמאַן יאַקובאוויטש, זיג-מונר קאהנא, א.

קאנטראלירט די וועהלער - ליסטעס.

פונ'ם 7-טען ד. ה. וועלען אין אלע אַבֿוואַדאָוע וואַהל-קאָמיטעס אַרויסגע- לעטט ווערען די ליסטעס פון די וואַהל- בערעכטיגטע צום סיים און י-סענאט, וועלכע יעדער וואַהל-בערעכטיגטער איז מחויב צו קאנטראלירען, צי זיין נאמען פיגורירט דאָרט.

וואַהל-רעכט צום סיים האבען פוי- לישע בירגער, וועלכע האבען שוין גע- ענדיגט 24 יאהר און וואוינען אין דער גמינע ווייניגסטענס פון א טאָג פאר'ן בעשטימען די נייע וואַהלען, ד. ה. פון 15 לייפטיץ ד. י.

די וועהלער צום סענאט דארפען ענטשפּרעכען די זעלבע בעדינגונגען, וואס די וועהלער צום סיים, ווי אויך האבען געענדיגט 30 יאהר און א טיטל פון פערזענליכען פערדינסט, בילדונג אָדער ציטוריי פון בירגער.

יעדער וואַהל-בערעכטיגטער בירגער האט דאס רעכט אדורכצוועהען די וועהלער-ליסטע און אריינצוטראגען רעק- לאַמאַציעס. די בעגרינדעטע רעקלאַמא- ציעס מוזען ווערען אריינגעטראגען שריפטליך אָדער מונדליך אין פּראָטאָ- קאָל. די אַבֿוואַדאָוע קאָמיטע ערלע- דיגט באַלד די דאָזיגע רעקלאַמאַציע און אין נויטיגען פאַל קען זי פאָדערן בעווייזען.

אויפ'ן יסוד פון דער אריינגעטראָגע- נער רעקלאַמאַציע דורכ'ן וואַהל בערעכ- טיגען וועט די אַבֿוואַדאָוע קאָמיטע ערגענצען די וועהלער ליסטע אָדער צו- וויסען-טהון די פּראַינטערעסירטע פּער- זאָן, אז די נישט - בערעכטיגטע צו וועהלען איז געוואָרען אויסגעשטראַכען פון דער ליסטע.

איוב די אַבֿוואַדאָוע קאָמיטע וועט די רעקלאַמאַציע נישט ערגענצען, וועט זי עס איבערשיקען צום פאָרויזצענדען פון דער קרייז-וואַהל-קאָמיטע, וועלכער וועט דעם ענין ענדגילטיג ערלעדיגען. דער וועהלער קען נישט אריינטראגען קיין רעקלאַמאַציע אויף א בעשלוס פון דער אַבֿוואַדאָוע קאָמיטע.

Pot pach i niemilą
woń usuwa plyn —
„DELTA“
pot nóg usuwa proszek —
„DELTA“

פון זש. ט. ה.

די יודישע געזעלשאַפט פאר לאַנד- קענטשאפט ארדענט איין זונטאג, דעם 11-טען ד.ה. „אנאונבעקאנטע אויספלאג“ מיט פיעל סיורפרייען. דער צוזאמענ- טרעף קומט פאר 6 א זייער פריה פאר'ן באַהן-הויף. אינפארמאַציעס און איינשרייבונגען נעמט אָן דער סעקרעטאריאט (אין דער שולע פון פּרל. וויינשטאָק, אלעס 20) טעגליך פון 9 ביז 10 אווענד.

פון „ברית - החיל“.

מארגען, שבת, דעם 10-טען ד. ה. פונקטליך 3 א זייער נאכמיטאג קומט פאר א אויסערגעווענהליכע זביורקע אין צוזאמענהאנג מיט די וואהלען צו דער נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. אין דער זביורקע נעמען אַנטייל מיטגלידער פון אַרטיגען וואַהל-קאָמי- טעס.

אלע חברים ווערען אויפגעפאָדערט דורכאויס צו זיין אנוועזענד.

די 3-טע אלעס און סטאַשיאַ-גאָס בעקומען א בעטאָנענעם כאָזניק.

ווי מ'טיילט מיט טרעט צו די שטאָדט- פּערוואַלטונג היי-יאהר אַבצולעגען א בעטאָנענעם טראָטואַר אין דער 3-טער אלעס און סטאַשיאַ גאָס.

פון אַרבייטס - פּראָנט.

— די פּערוואַלטונג פון דער קאָפּע- לזשען-פאַבריק אויף גאַריבאַלדי-גאָס האט פונ'ם 5-טען ד. ה. צוגענומען צו דער אַרבייט 51 אַרבייטער. — די פּערוואַלטונג פון דער פאַבריק „וואַרטאָ“ האט פּערגרעסערט די צאָהל אַרבייטס-טעג פון 5 אויף 6 טעג אין דער וואָך, געבענדיג בעשעפטיגונג אלע ביז איצט אַרבייטערנדע.

דער 4-טער וועלט-קאָנגרעס פון „השומר הצעיר“.

דעם 10-טען אויגוסט עפענט זיך אין פּאַפּראָד (טשעכאָסלאָוואַקיי) דער 4-טער וועלט-קאָנגרעס פון „השומר הצעיר“. דער דאָזיגער וועלט-צוזאמענפאהר, אין וועלכן ס'בעטיילדיגען זיך פאַרשטעהער פון שומר'ישע אָרגאַניזאַציעס פון 18 לענ- דער האט אַריסגערופען א גרויסע פּראַינטערעסירונג אין די שומרישע קרייזען.

חוץ דעם סקייטישען אינהאַלט וועלען אין משך פון דער וואָך, וואס דער קאָנגרעס וועט דויערען בעהאַנדעלט ווערען א רייע וויכטיגע אידעאָלאָ- גישע און ערציהערישע פּראָבלעמען. גלייכצייטיג מיט דעם קאָנגרעס וועט אויך געעפענט ווערען אין שטאדטישען מוזעאום אין פּאַפּראָד אַנאַלוועלטליכע שומרישע אויסשטעלונג, אויף וועלכער ס'וועלען אויסגעשטעלט ווערען א רייע עקספּאַנאַטען אויפ'ן געביט פון פּלאַס- טישע, קונסט און טעכניק, אויסגעפיהרט דורך שומרים פון פּערשידענע לענדער. — מאנטאג, דעם 12 ד. ה. וועלען דורך דער טשעכישער ראַדיאָ-סטאַציע אין קאָשיצע טראַנסמיטירט ווערען רע- פּראָטען אין העברעאיש איבער די פּראָבלעמען פון קאָנגרעס געהאַלטען דורך די חברים פון דער הנהגה העליונה ראובן שאַפיראָ און צבי לוריא.

— פון די נאהנטע לענדער, ווי פוי- לען, טשעכאָסלאָוואַקיי, אונגאַרן און אנדערע קומען אויפ'ן דאָזיגען קאָנגרעס, אויסער אַפיציעלע דעלעגאַציעס אויך מאַסען שוֹמרים-ות. פון טשענסטאכאוו איז אַרויסגעפאה- רען א גרופּע פון 30 שומרים.

א כוליאָנישער אַנפּאַל.

פּערגאַנגענעם שבת-צו-נאַכטס זענען צו הירש וויען (קאָפּערניקע 20), בעת ער איז געשטאַנען אין דער ערשטער אלעס פאר'ן הויז נומער 9, צוגעגאַנגען עטליכע כוליאָנעס, אָנגעטהן אין די „נאַראָ“ מונדירען, פון וועלכע איינער האט איהם געגעבען א זעץ אין פנים און אומגעוואָרפען. לייגענדיג אויף דער ערד זענען צו וויענ'ען צוגעלאַפען אַנ- דערע צוויי כוליאָנעס, וועלכע האבען איהם געטרעטען מיט די פיס. עס איז ענטשטאַנען א מהומה און די כוליאָנ- נעס האבען געפרובט צו ענטלויפען. זיי זענען אבער פּערהאַלטען געווארען, דאס זענען: דער 23-יעהריגער לוציאַן דלוי- גאַטש פון קאָוואַדזשא-דלאַנא, זיגמונט וואַיטשיק פון כאָדאַוויצקי-גאס 4 און דער 20-יעהריגער נאַרציז פּאַלאַק פון מאַטעיקי-גאָס 5.

פון „מחזיקי הדת“.

דער בלימעל-טאָג פון „מחזיקי הדת“, וואָס איז פאַרגעקומען מאָנטאג, דעם 5 ד. ה. האט געפּרענגט 144.32 זל.

דער „אראַמאָס“ אין טשענסטאָכאָוו. א פּרעהליכע בשורה זאָגען מיר אָן דעם טעאַטער-עולם, אַז שוין אין קור- צען וועט דער בעליבטער קליינקנסט-טעאַטער „אַראַמאַס“ אונטער דער קינסט-לערישער לייטונג פון משה בראַדערזאָן נאך א קאָלאַסאַלען ערפאלג, וואס ער האט א גאַנצע ווייטער געהאַט אין ווארשא און נאך זיינע גרויסע טריומף-סוקצעסען פאר די לעצטע פאר חדשים אין אויסלאַנד, אויפטרעטען ביי אונז אין שטאָדט מיט זיינע נייעסטע, שטאַר-קע שלאַגער-פּראָגראַמען.

די „אַראַמאַטיקעס“ קומען איצט צו פאהרען פון דער גרויסער וועלט — זיי זענען געווען אין פאַריז, בריסעל, אַנט-ווערפען, לאַנדאָן און דארטען געהאַט אַנאַונגעהויערען ערפאלג.

פרטים וועגען זייער דאָ זיין אין טשענסטאכאוו, וועט מיטגעטיילט ווע-רען בעזונדער.

שוין סקאסירט די נייע אויטאָבוס-ליניע.

די פּערוואַלטונג פון דער שטאָדטישער קאָמוניקאַציע האט צוליב דער קליינער פּרעקווענץ סקאסירט די נישט-לאַנג בענייטע אויטאָבוס-ליניע „ב“, וואס האט קורסירט צווישען באַהן-הויף און יאסנא-גורא. עס בלייבען אַלצאָ איבער: די ליניע „א“ ראָקוב-שטאָדטישע פאַר-קען און די ליניע „ז“, נייער מאַרק — שטראַדאָס.

גרויסער צוזאַמענפליה פון „מכבי“ - קלובען אין טשענסטאָכאָוו.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 20-יעהריגען יובילעאום פון י. ס. ס. פ. „מכבי“ אין טשענסטאָכאָוו וועט דעם 21 און 22-טען ווושעשען ד. י. פארקומען אין טשענ-סטאָכאָוו א גרויסער צוזאַמענפליה פון די „מכבי“-קלובען פון קעלצער און שלעזישע וואַיעוואדזשאַפעטען. אין צוזאַ-מענפליה וועלען זיך בעטיילדיגען עטלי-כע הונדערט ספּאָרטלער פון די צוויי וואַיעוואדזשטועס און פון א רייה גרע-סערע שטעטע אין פוילען. דער אויסגע-אַרבייטער ספּאָרט-פּראָגראַם פון צוזא-מענפליה איז זעהר פּערשידענאַרטיג און עפּעקטפול.

לכבוד דעם יובילעאום אין צוזאַמענ-פליה גרייט דער אָרגאַניזיר-קאָמיטעט צו א ספּעציעלע יובילעאום-אויסנאַבע, געווידמעט דער „מכבי“-בעזונונג, מיט א רייע אינטערעסאַנטע ארטיקלען און בילדער.

א פאָרפאל מיט א שטאָדטישען אויטאָבוס אין דער 3-טער אַלעס.

נעכטען, אַרום 11 א זייער פאַרמי-טאג, האט אין דער 3-טער אלעס מיט דורכפאַהרענדען שטאָדטישען אויטאָבוס פון דער ליניע „א“ פאַסירט א קאַטאָ-סטראָפּע, וועלכע האט זיך צום גליק נישט געענדיגט טראַגיש. אין דער 3-טער אַלעס פאר'ן הויז נומער 56 זענען פלוצים צוליב אַנאָנ-געוואוסטער סיבה אוועקגעפלויען צוויי הינטערשטע רעדער. דער אויטאָבוס האט זיך אריבערגעבויגען אויף א זייט און איידער דער שאַפּער האט דעם אויטאָ פּערהאַלטען, איז ער נאך אַבע-פאָהרען 15 מעסער.

דער איינציגער פּאַסאַזשיר, וועלכער האט זיך גראַד געפונען אינ'ם אויטאָ, איז אַרויסגעשפּרינגען אויס מורא פאר ערגערע פאַלען. צום גליק זענען זיי אַבגעקומען מיט בלויער שרעק און אַנאַונבעדייטענדען שאַדען פון וועגאָן. די אָנגעקומענע טעכנישע גיכע-הילף האט זיך פּערגומען מיט רעפּעראַציע פונ'ם אויטאָ.

„דערקען וואַרשאָ“.

דורך דער איניציאַטיוו פון דער ליגע אונטערצוטישען טוריסטיק קומט פאר דעם 14, 15 און 16 ד. ה. א גרויסער צוזאַמענפאהר אונטער'ן נאמען „דערקען וואַרשאָ“.

די אַנטיילנעמער אינ'ם צוזאַמענפאהר געניסען פון א באַהן-הנחה. די רייזע-הוצאות אין ביידע זייטען 3-טע קלאַס פּערזאָנען-צוג צוזאַמען מיט א „קאַרטע אונטעשטניצטווא“ קאָסט 17 זלאַטעס (בילעטען 14.80 און די קאַרטע 2.20). די קאַרטען זענען צו בעקומען אין „אַרביט“, אלעס 16.

די דאָזיגע קאַרטע גיט דאס רעכט צו געניסען פון פּערשידענע הנחות, ווי: 25 פראצענט אויף די טראַמוואַיען, 50 פראצ. אויף דער בוי-אויסשטעלונג, אין די טעאַטערן א.א.וו.

אויף אלע באַהן-הויפּען וועלען זיין טעטיג ספּעציעלע אינפּאַרמאַציע-ביוראָס, וועלכע וועלען גענוי אינפארמירען ווע-גען וואוינונגען א.ד.ג.

א זעלבסטמאָרד-פרוב.

נעכטען 10 א זייער אינדערפריה האט געפרובט בעגען זעלבסטמארד די 20-יעהריגע ארבייטסלאָזע יונגעפא-מאַר-כעוואָק פון ווארשאווער גאָס.

די זעלבסטמערדערין האט זיך אויפ-געשניטען די אָדערן פון ביידע הענד אין א מאמענט, ווען אין דער שטוב איז קיינער חוץ איהר נישט געווען. די קרעפצען פון דער פּערוואדזשער האָ-בען דעהערט די שכלים, וועלכע האָ-בען ארויסגערופען די גיכע-הילף. דער דאָקטאָר האט די זעלבסטמערדערין איבערגעפיהרט אין שטאָדטישען שפי-טאָל. איהר געזונד-צושטאַנד איז א בע-פרידיגענדער!

ווי ס'ווייזט זיך ארויס איז די סיבה פונ'ם דאזיגען פּערצווייפעלטען שריט געווען א לעבעס-פּערראַט, זי איז גע-ווען בעשעפטיגט אלס אַרבייטערין אין א הייזער פאַבריק. אין קורצען האט געזאָלט פארקומען איהר חתונה מיט אַנאַרבייטסלאָזען. זי איז פּערגאַנגענע וואָך רעדוצירט געווארען און ווען דער

חתן האט זיך וועגען דעם דערוואוסט, האט ער מיט איהר איבערגעריסען. יונגעפא מאַרכעוואק האט דעם דאָזיגען פּערראַט פון איהר חתן נישט געקענט אַריבערטראַגען און געפרובט צו בענעהן זעלבסטמאָרד.

היענער אויבערקאנטאר אין דער שטאָדט-שוהל.

היינט פרייטאג און מאָרגען שבת וועט אין דער שטאָדט-שוהל דאָווענען דער וויענער אַבער-קאַנטאָר ה' ווייס-בערגער, וועלכער רופט ארויס בעוואוני-דערונג ביי אלע מתפללים.

א קאָמוניסטישער פּראָצעס.

עפּערנעכטען האט דאס קרייז-געריכט בעטראכט א פראצעס פון 5 בעשולדיג-טע אין קאָמוניזם: אַנטאָני נאָוואַק, לוציאַן פיעטראָס, האָנאַראַטאַ באַראָוויק, מאַריאַנאַ דודעק און עדמונד סטראַ-שאַק.

דער פּראָצעס פון סטראשאַק'ן איז געווארען דורכ'ן געריכט ארויסגענומען, ווייל בעת דער אויספארשונג האט סטראַשאַק אָנגעגעבען אלס געבורטס-יאהר 1917 און איצט 1918, איז דערי-בער פּערהאַן א חשד, אז אינ'ם מאַמענט פון אויספיהרען דעם פּערברעך, איז ער נישט אלט געווען קיין פולע 17 יאהר. דער בעשולדיגונגס-קאָט וואָרפט פאר די אויסגערעכענטע, אַז דעם 1-טען מאַי 1935 האבען זיי אין די לעצטע רייען פון די דעמאָנסטרירענדע פ. פ. ס. אויף אלעס וואַלנאַטשטי פארמירט א קאָמו-ניסטישע דעמאָנסטראַציע מיט פּאָהנען און אַנטי-מלוכה'שע לאַזונגען, ווי אויך געמאַכט פּערשידענע אויסרופען.

ווען די סאַציאַליסטישע דעמאָנסטרא-ציע איז שוין געווארען פאַרמירט, איז אָנגעקומען א נייע גרופּע מענשען פון איבער 100 פּערזאָן. ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען, זענען דאס געווען קאָ-מוניסטען. דערפאר האבען אויך די אָרגאַניזאַטאָרען פון דער פ.פ.ס.א.א.שער דעמאָנסטראַציע פּערבאַטען זיי אַנטייל-צונעמען אינ'ם אלגעמיינעם דעמאנ-סטראַציע-צוג, אויף וואס ס'האט געענט-פערט מיט א לענגערער רעדע אַנטאָני נאָוואַק, מאַכענדיג פּערשידענע אויסרי-פען געגען פ. פ. ס. וועלכע האט דאָן אָבגעגרעניצט איהרע מיטגלידער פון די קאָמוניסטען מיט דער מיליץ.

טראָץ דעם האבען די קאָמוניסטען בעת דער צוג האט געריהרט פון אַרט אויפגעהויבען א פּאָהן מיט דער אויפ-שריפט: „איניהייטליכער פּראָנט — מיר פאָדערן צו בעפרייען אלע פּאָליטישע אַרעסטירטע“ און געגאַנגען נאך די סאַציאַליסטען, מאַכענדיג פּערשידענע אַנטי-מלוכה'שע אויסרופען און זינגענדיג דעם „אינטערנאַציאָנאַל“ מיט א ספּע-ציעל-געענדערטען טעקסט.

פּאָליציי האט אַרעסטירט די פּאָהן-טרענערינס האָנאַראַטאַ באַראָוויק און מאַריאַנאַ דודעק און דאָן געמאַכט די ווייטערדיגע אַרעסטען.

נישט אַכטענדיג דערויף האבען די קאָמוניסטען, כאַטש אין א קלענערער צאָהל, ווייטער געבילדעט א צוג און ארויסגעהאַנגען א טראַנספּאָראַנט אויף א שטעקען.

די פּאָליציי האט דאָן ווידער צוטרי-בען די דעמאָנסטראַנטען, ארעסטירענ-דיג די רעשט אָנפיהרער.

פאר'ן ריכטער-טיש זענען אדורכגע-גאַנגען א רייה עדות, וועמענס ערקלע-רונגען ס'האבען שטאַרק בעשווערט די בעשולדיגטע.

דער פּראָקוראָר האט אין זיין רעדע אונטערגעשטראַכען און בעשטעטיגט זייער שולד, פאָדערענדיג שאַרף צו פּער'משפּט'ען די בעשולדיגטע.

נאך די רעדעס פון די פּערטיידיגער אדווי. דאָרף און כאַלדיק האט דאס גע-ריכט ארויסגעטראגען דעם אורטייל, לויט וועלכען אַנטאָני נאָוואַק אוו לוציאַן פיעטראָס זענען פּער'משפט געווארען צו 2 יאהר תּפּיסה, האָנאַראַטאַ באַראָוויק און מאַריאַנאַ דודעק צו 1 און א האַלב יאהר תּפּיסה און אלע צו פּערלירען די בירגער-רעכט אויף 5 יאָהר. דאס געריכט האט די צוויי פרויען באַראָוויק און דודעק בעשלאסען אבצו-לעגען דאס אויספיהרען די שטראַף.

שוידערליכע פאַמיליען - טראַגעדיע.

עהערנעכטען אין די פאַרמיטאג-שעה'ן האט זיך אין דער וואוינונג פון דער פאַמיליע יאַנאַס אויף באַטאַרי גאָס 44 אָבגעשפּילט א שוידערליכע פאַמיליען-טראַגעדיע.

דער אַרבייטסלאָזער 18-יעהריגער געהילפט - קעלנער סטאַניסלאָוו יאַנאַס האט זיך אַפּטמאַל שטאַרק געקריגט מיט זיין שטוף-מוטער די 48-יעהריגע יונגעפא יאַנאַס.

די קריגערייען זענען מעהרסטענטייל אויסגעבראכען צוליב פּערשידענע קליי-ניגקייטען. ערשט נאכ'ן פּערלירען די בעשעפטיגונג דורכ'ן יונגען יאַנאַס הא-פען די קריגערייען אָנגענומען א שאר-פע פאַרם און די שטוף-מוטער האט אויף יעדען שריט און טריט פאַרגע-ווארפען דעם זוהן, אַז ער לייגט אויף איהרע פלייצעס און פאָלט צו-לאָסט דער גאַנצער פאַמיליע. ענדליך איז געקומען דערצו, אַז די שטוף-מוטער האט איהם אָבענזאגט צו געבען א לע-פעל עסען.

דעם קריטישען טאָג האט יאַנאַס גע-בעטען וועגען א שטיקעל ברויט זיין שטיף-מוטער, וועלכע האט איהם קאָטע-גאָריש אָבענזאגט אין זיין בקשה און גאַנעוויזען די טהיר, פאדערענדיג פון איהם צו פּערלאָזען די וואוינונג און ווכען ערגיץ בעשעפטיגונג.

עס איז ענטשטאַנען א קריגעריי, בעת וועלכער דער אויפּערענטער יאַנאַס האט אַריינגעשטאַכען זיין שטיף-מוטער א מעסער אין האַלז און מיט אַ האַק-מעסער איהר דערלאָנגט עטליכע קלעפּ איבער'ן קאָפּ.

א שטאַרק-צובלוטיגטע און אין א בעוואוסטלאזען צושטאַנד איז די פרוי געפאלען אויף דער ערד.

אויף די קרעכצען פון דער פּערוואוני-דעטער זענען זיך צונויפגעקומען די שכנים, וועלכע האבען אַלאַרמירט די גיכע-הילף און פּאליציי.

אין משך פון דער צייט איז יאַנאַס אליין אַוועק אין קאַמיסאַריאַט, וואו ער האט זיך איבערגעגעבען אין די הענד פון פּאליציי, מעלדענדיג וועגען אויס-פיהרען זיין בלוטיגען טהאַט.

יאַנאַס פּערטיידיגט זיך אז נישט האבענדיג וואו זיך אהינצוטהון, זייענ-דיג שטענדיג פּערטריבען פון דערהיים, האט ער זיך דערפאר אַווי בלוטיג אָב-גערעכענט מיט זיין שטיף-מוטער.

דער געזונד-צושטאַנד פון דער פּער-וואונדעטער, וועלכע געפינט זיך אין שטאָדטישען שפּיטאַל, איז זעהר א שווערער.

KINO „EDEN“.

סימפאָניע פון געפיהלען!

Gdy kobieta
robi karierę

און דער הויפט-ראָל: די רייצענד-שעהע

פּוי = וויריי

און איהר בלאַנדער פאַרטנער

זשענעיי ריימאַנדר
זונטאג א נייער פּראָגראַם.

Kino „LUNA“

דער לאַנג נישט-געזעהענער

ראַמאַן נאָוואַראָ אין עוועלין לאָוו
אין דער הערליכער קאָמעדיע

Noce Wiedeńskie

איבער'ן פּראָגראַם: פאַט-אַקטאָאָליען.

נאך יעדען פילם-סעאַנס: אויפטרעטען פון די אַרטיסטען:

יאַנינאַ סאָקאַלאָווסקאַ, יעזשי סוליי-מאַ, יעזשי לידקע און ראָמאַן גו-ראָווסקי (ארטיסטען פון שטאָדטישען טעאַטער)

אין דער רעווי

„אויף פרעהליך“?